

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

НОВА
УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА

1
КЛАС

Спостерігаю

С. О. Скворцова,
О. В. Онопрієнко

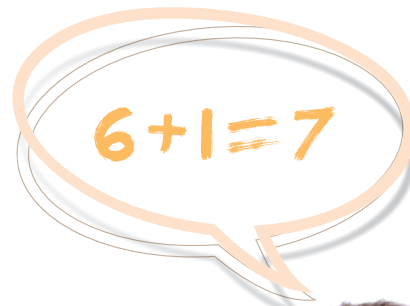
Математика

+ Навчальний зошит
Роздавальні матеріали
для самостійної роботи

Частина 3

Міркую

$$6 + 1 = 7$$

Розв'язую

УДК [51:37.016](076)
С42

**Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах,
які працюють в межах дослідно-експериментальної роботи Всеукраїнського рівня за темою
«Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах
реалізації нового Державного стандарту початкової загальної освіти»**

(лист Інституту модернізації змісту освіти
Міністерства освіти і науки України від 30.08.2017 № 21.1/12-Г-618)

Рецензенти:

Л. В. Пономаренко, методист районного методичного кабінету відділу освіти,
молоді і спорту Пирятинської районної державної адміністрації Полтавської області;
Н. П. Листопад, науковий співробітник відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Інформаційні партнери проекту:
громадська організація «Глобал Офіс»;
громадська організація «ЕдКемп Україна»

Скворцова С. О.

С42 Математика. 1 клас. Навчальний зошит : У 4 ч. Ч. 3 / С. О. Скворцова, О. В. Онопрієнко. —
Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 72 с. : іл. + Додат. (16 с.)

ISBN 978-617-09-3833-6

Посібник складений відповідно до авторської навчальної програми з математики для 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів і є складовою навчально-методичного комплексу «Математика. 1 клас» (автори С. О. Скворцова, О. В. Онопрієнко). До комплексу входять електронні видання: навчальна програма, навчальний зошит (електронна і друкована версії), роздавальні матеріали до всіх уроків для самостійної роботи учнів, дидактичні матеріали для практичних робіт, методичний супровід і відеокоментар для вчителя.

Матеріали комплексу доступні для ознайомлення та завантаження на сайті interactive.ranok.com.ua

Навчальний зошит містить матеріали для третьої чверті навчання: тексти правил; зразки міркувань; завдання на актуалізацію опорних знань, створення проблемної ситуації та її розв'язання, первинне закріплення, формування вмінь і навичок, неперервне повторення. Навчальний матеріал поданий у цікавій та доступній формі з урахуванням психологічних особливостей першокласників.

Усередині посібника наведено роздавальні матеріали до уроків для самостійної роботи, які можна відокремити від основного зошита.

Призначено для учнів 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів і вчителів початкових класів.

УДК [51:37.016](076)

**Разом дбаємо
про екологію та здоров'я**

ISBN 978-617-09-3833-6

© Скворцова С. О., Онопрієнко О. В., 2018
© Ширяєв Д. В., ілюстрації, 2018
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2018

Дорогі друзі!

Чи знаєте ви, якою мовою можна описати світ, що вас оточує? Мовою математики!

Людям часто доводиться позначати певні кількості, виконувати розрахунки. Засоби для цього дає математика. Вона пропонує позначати кількість предметів числом, установлює правила виконання дій із числами. Різноманітність форм об'єктів навколишнього світу відображається в різноманітті геометричних фігур.

Математика є особливою мовою, — мовою, яка зрозуміла мешканцям усіх країн.

Триває ваша подорож країною Математики. На вас чекають нові відкриття, якими ви зможете користуватися в повсякденному житті. А допоможе вам навчальний зошит — ваш путівник у цій подорожі.

Бажаємо вам успіхів у вивченні математики!

Ваші друзі та помічники — автори зошита

У посібнику використані такі позначки:

— зверни увагу

— попрацюй з арифметичними штангами

— попрацюй з числами та кружками

— попрацюй з геометричними фігурами

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 3

1

З яких двох чисел складається число 3? Знайди значення виразів двома способами за схемами.

$6 + 3 = 6 + \square + \square = \square + \square = \square$
 $1 + \square$

$6 + 3 = 6 + \square + \square = \square + \square = \square$
 $2 + \square$

$7 - 3 = 7 - \square - \square = \square - \square = \square$
 $1 + \square$

$7 - 3 = 7 - \square - \square = \square - \square = \square$
 $2 + \square$

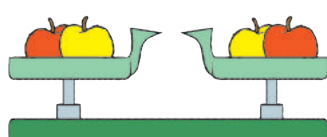
2

Знайди значення кожного виразу двома способами за схемами.

$4 + 3 = \square$ $\square + \square$ \square	$5 - 3 = \square$ $\square + \square$ \square	$7 + 3 = \square \square$ $\square + \square$ \square	$10 - 3 = \square$ $\square + \square$ \square
$4 + 3 = \square$ $\square + \square$ \square	$5 - 3 = \square$ $\square + \square$ \square	$7 + 3 = \square \square$ $\square + \square$ \square	$10 - 3 = \square$ $\square + \square$ \square

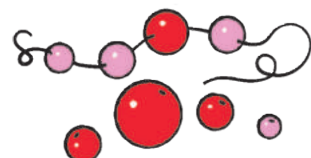
3

Перестав доданки місцями та знайди значення сум.

$2 + 3 = \square + \square = \square$ $2 + 8 = \square + \square = \square$		$1 + 3 = \square + \square = \square$ $2 + 5 = \square + \square = \square$

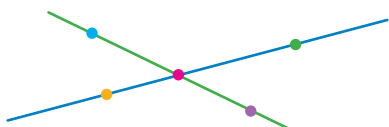
4

В Оленки 6 червоних намистин, а рожевих — на 3 менше. Доповни схему. Склади рівність, щоб дізнатися про кількість рожевих намистин.

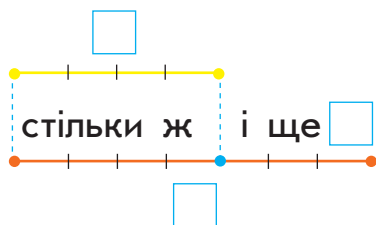
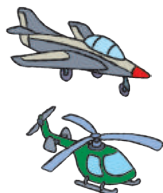
\square
 стільки ж без \square
 \square

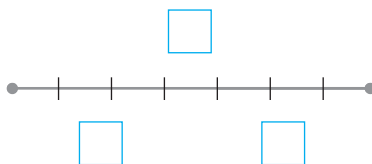
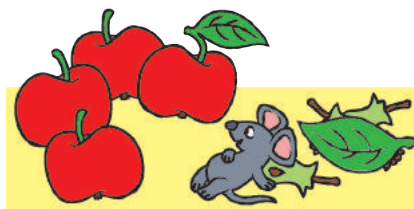
5

У Жені 4 моделі літаків, а вертольотів — на 3 більше. Склади рівність, щоб дізнатися про кількість вертольотів.

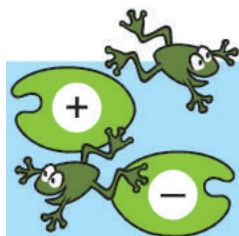
6

У мишки було 7 яблук. Вона з'їла 3 яблука. Доповни схему. Запиши рівність, щоб дізнатися, скільки яблук залишилось. Прочитай рівність, назви компоненти та результат. Які відрізки її ілюструють?

7

Який знак арифметичної дії «сховався» за лататтям?

8 3 = 5

9 1 = 10

6 2 = 8

4 3 = 7

7 3 = 4

5 2 = 3

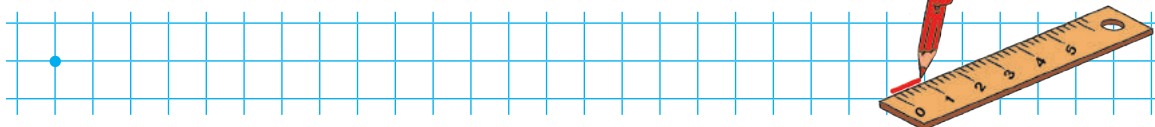
3 3 = 0

4 3 = 1

8 0 = 8

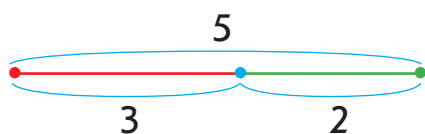
8

Накресли відрізок довжиною 7 см.

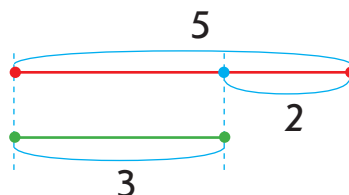
9

Знайди за схемами значення виразів. Що цікавого можна помітити?

3 + 2

2 + 3

5 - 2

5 - 3

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 3

1

Розподіли вирази на дві групи. Запиши значення виразів першої групи ручкою, а значення виразів другої групи — олівцем.

$1 + 3 = .$	$4 - 3 = .$	$4 + 3 = .$	$6 + 3 = .$
$3 - 3 = .$	$3 + 3 = .$	$6 - 3 = .$	$7 - 3 = .$
$2 + 3 = .$	$5 - 3 = .$	$5 + 3 = .$	$8 - 3 = .$
$9 - 3 = .$	$10 - 3 = .$	$7 + 3 = .$	

2

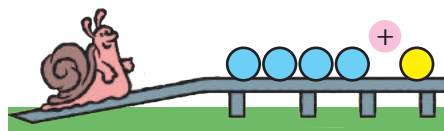
Склади таблиці додавання і віднімання числа 3. Досліди, як змінюється значення суми залежно від зміни доданка.

1	+ 3 =		3	- 3 =	
2			4		
3			5		
4			6		
5			7		
6			8		
7			9		
			10		

3

Досліди, як зміна доданка впливає на значення суми.

$$-2 \left(\begin{array}{l} 4 + 1 = 5 \\ 2 + 1 = 3 \end{array} \right) ?$$

$$+3 \left(\begin{array}{l} 2 + 3 = 5 \\ 5 + 3 = 8 \end{array} \right) ?$$

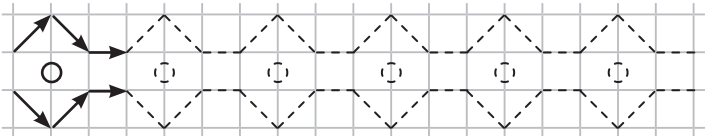
$$-1 \left(\begin{array}{l} 6 + 3 = 9 \\ 5 + 3 = \square \end{array} \right) ?$$

$$-1 \left(\begin{array}{l} 5 + 3 = 8 \\ 4 + 3 = \square \end{array} \right) ?$$

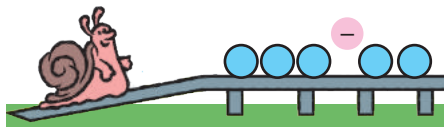
Якщо **доданок збільшиться (зменшиться)** на кілька одиниць, то **сума також збільшиться (зменшиться)** на стільки ж одиниць.

4

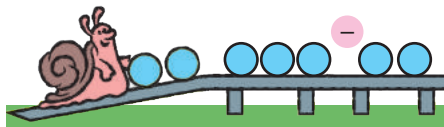
Досліди, як зміна зменшуваного впливає на значення різниці.

$$+2 \left(\begin{array}{l} 3-2=1 \\ 5-2=3 \end{array} \right) ?$$

$$-2 \left(\begin{array}{l} 7-3=4 \\ 5-3=2 \end{array} \right) ?$$

$$+3 \left(\begin{array}{l} 7-3=4 \\ 10-3=\square \end{array} \right) ?$$

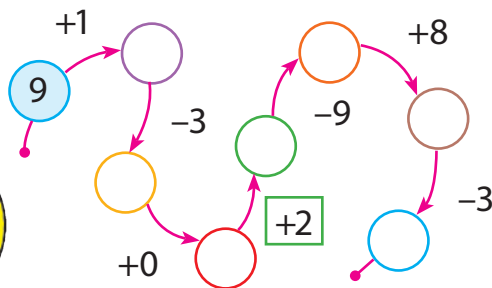
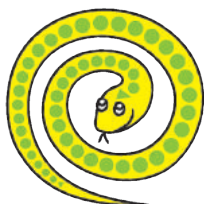
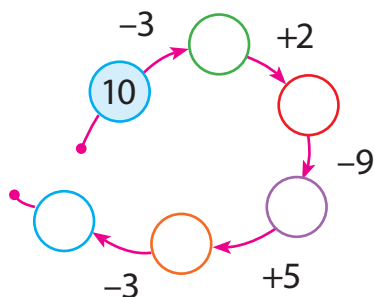
$$-1 \left(\begin{array}{l} 9-3=6 \\ 8-3=\square \end{array} \right) ?$$

Якщо **зменшуване збільшиться (зменшиться)** на кілька одиниць, то **різниця також збільшиться (зменшиться)** на стільки ж одиниць.

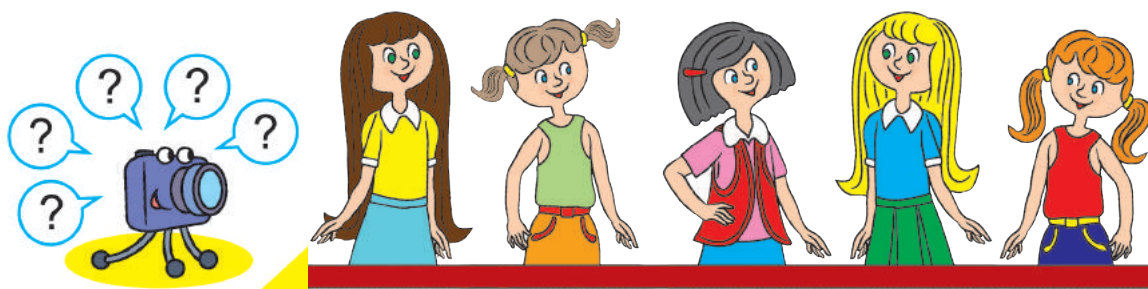
5

Виконай арифметичні дії за стрілками.

6

У Наталки довше волосся, ніж у Юлі, але коротше, ніж в Оленки.
У Тетянки волосся коротше, ніж у Юлі, але довше, ніж у Катрусі.
У кого з дівчаток волосся найдовше?

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3

1

Усно знайди значення сум. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

$5 + 3$

$7 - 3$

$8 + 2$

$4 + 3$

$10 - 0$

$4 - 3$

$1 + 5$

$7 + 3$

$7 - 7$

$9 + 1$

2

Прочитай рівності $5 + 4 = 9$, $5 - 4 = 1$ у різний спосіб за схемами:

1) перший доданок — , другий доданок — , сума — ;

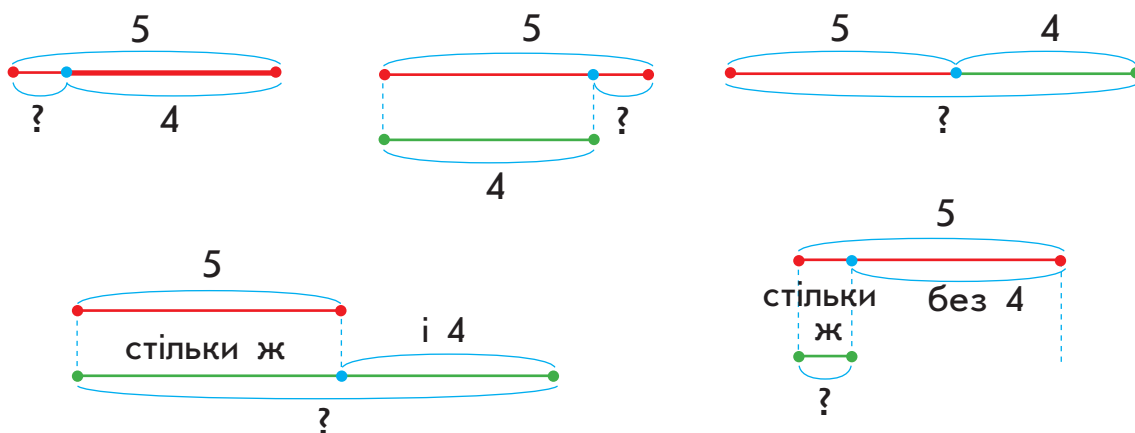
2) зменшуване — , від'ємник — , різниця — ;

3) збільшити на ;

4) зменшити на ;

5) більше від на ; менше за на .

До кожної рівності добери схеми. Що цікавого можна помітити?

3

Порівняй числа. Дізнайся, на скільки більше або менше одне число, ніж інше, за зразком.

$5 > 2$	$5 - 2 = 3$
$1 . 9$	.
$10 . 2$	.

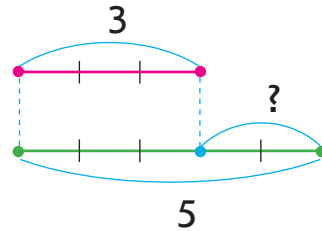
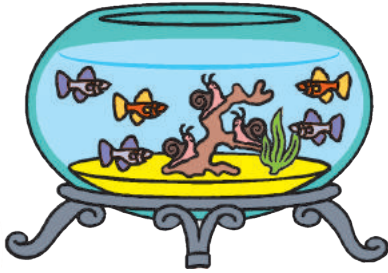
$2 . 7$	.
$6 . 1$	.
$4 . 2$	.

Геометрична хвилинка

4

Опиши за малюнком ситуацію, до якої можна скласти подану схему.

5

Чи зручно до меншого числа додавати більше? Яким законом слід скористатися? Знайди значення виразів за схемами.

$$3 + 7 = \square + \square = \square \square$$

$$3 + 4 = \square + \square = \square$$

$$1 + 3 = \square + \square = \square$$

$$3 + 5 = \square + \square = \square$$

$$3 + 6 = \square + \square = \square$$

$$2 + 3 = \square + \square = \square$$

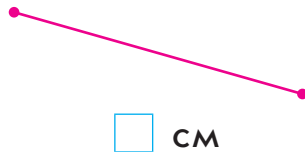
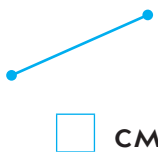
6

Знайди значення сум. З кожної рівності на додавання усно склади дві рівності на віднімання.

$5 + 3$	$7 - 3$	$8 + 2$	$6 + 3$
$4 - 3$	$1 + 5$	$7 + 3$	$2 + 6$

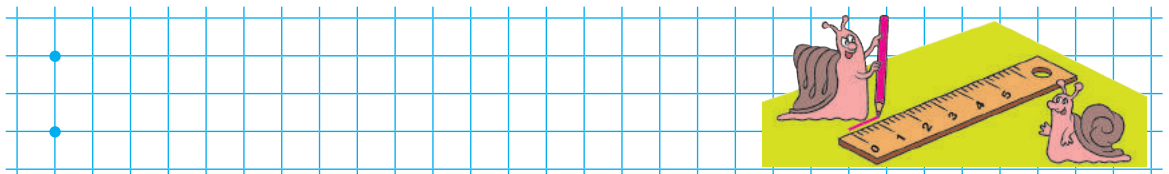
7

Виміряй довжини відрізків. На скільки сантиметрів синій відрізок коротший за зелений; червоний довший від синього? Запиши відповідні вирази.

8

Накресли відрізок довжиною 8 см, а інший — на 2 см коротший.

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3

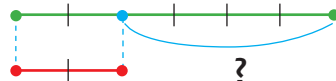
1

Доповни малюнок так, щоб скріпок стало на 2 більше. Склади рівність, щоб дізнатися про кількість скріпок.

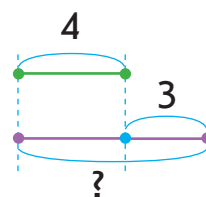
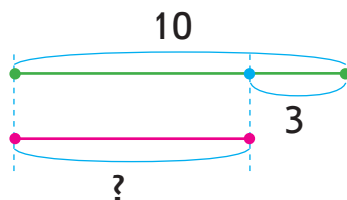
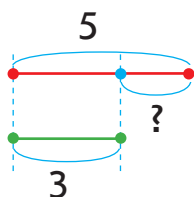
2

Чого на малюнку більше? На скільки? Доповни схему, склади відповідну рівність.

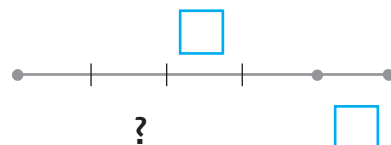
3

Склади вираз за кожною схемою.

4

Тато розрізав торт на 5 шматочків. Трьома шматочками він пригостив дітей. Доповни схему. Запиши відповідну рівність і прочитай її. На схемі наведи червоним олівцем зменшуване, жовтим — від'ємник. Покажи їх дужками. Покажи дужкою різницю.

5

Що можна запитати про кількість тварин у кожному випадку? Вибери відповідні схеми та вирази.

- 1) На лузі пасуться 5 корів і 2 кози.
- 2) На лузі пасуться 5 корів, а кіз на 2 менше.
- 3) На лузі пасуться 5 тварин, із них 2 кози, а решта — корови.

?

?

2

?

2

?

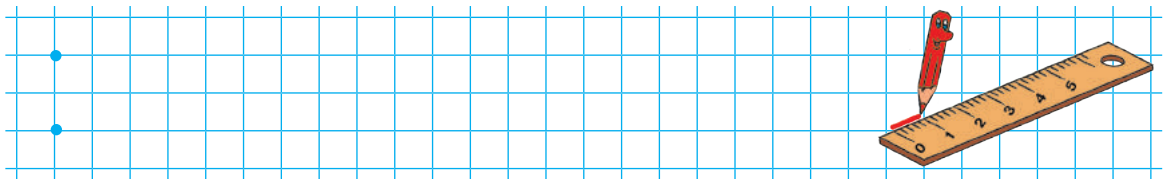
2

$5 + 2$

$5 - 2$

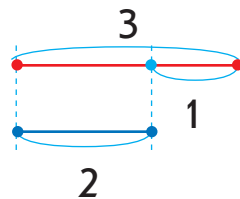
6

Накресли один відрізок довжиною 7 см, а інший відрізок — на 2 см довший.

7

Склади рівності за схемою.

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

8

Таня, Юля та Наталка пішли на прогулянку. Вишикуй дівчаток за зростом, якщо Таня вища за Юлю, але нижча за Наталку.

Готуємося до вивчення задач

1

Закресли число, яке порушує порядок у кожному числовому ряді.

4 5 6 7 3 8 9

10 8 6 5 4 2 0

1 3 5 6 7 9

9 8 7 8 6 5 4 3

2

Якщо у виразі кілька дій, то в якому порядку їх слід виконувати? Знайди значення виразів.

$$7 + 3 - 1 = \square - \square = \square$$

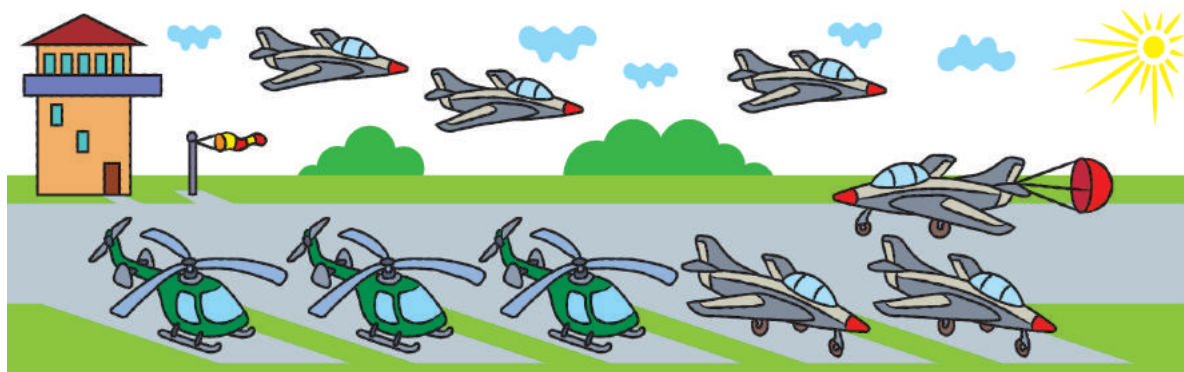
$$9 - 3 + 1 = \square + \square = \square$$

$$5 + 2 + 3 = \square + \square = \square$$

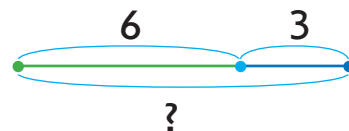
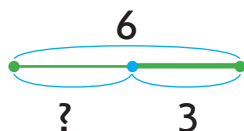
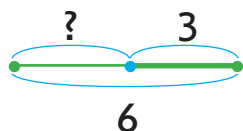
$$8 - 2 - 3 = \square - \square = \square$$

3

Поміркуй, що можна запитати про кількість літальних апаратів у кожному випадку. Добери схему, склади відповідну рівність.

- 1) На аеродромі було 6 літальних апаратів. Згодом прилетіли ще 3 літаки.
- 2) На аеродромі було 6 літальних апаратів. Полетіли 3 літаки.
- 3) На аеродромі було 6 літальних апаратів: 3 літаки, решта — гвинтокрили.

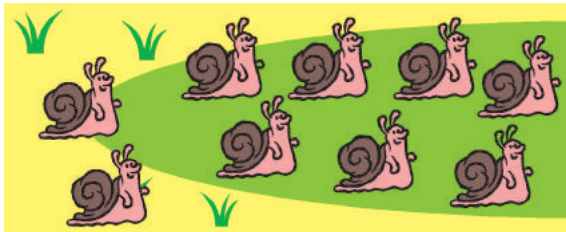

Геометрична хвилинка

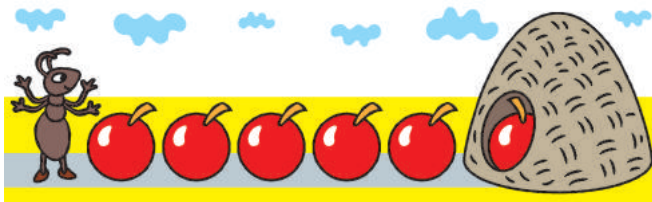
4

Що можна запитати про кількість равликів? лебедів? Покажи на відрізках червоним олівцем, скільки стало равликів; скільки залишилося лебедів. Склади відповідні рівності.

5

Мураха знайшов 7 ягід. 5 ягід він поклав біля мурашника і кілька ягід заніс до мурашника. Що можна запитати про кількість ягід у мурашнику? Покажи на схемі, скільки ягід у мурашнику. Познач дужками перший доданок, другий доданок і суму. Склади рівність.

6

У квочки було 10 яєць. Із 5 яєць вилупилися курчата. Що можна запитати про кількість яєць? Виконай схему. Склади відповідну рівність.

7

Тетянка й Оленка одягнені в сукні — червону та синю. Тетянка не в червоній сукні. Якого кольору сукня в Оленки?

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 4

$+4 \rightarrow +3+1; +2+2$

$-4 \rightarrow -3-1; -2-2$

1

Розглянь вирази у стовпчиках. Усно знайди значення першого виразу. Яким буде значення другого виразу?

$$6 + 2 + 2$$

$$4 + 1 + 3$$

$$9 - 3 - 1$$

$$8 - 2 - 2$$

$$6 + 4$$

$$4 + 4$$

$$9 - 4$$

$$8 - 4$$

Додавання і віднімання числа 4

$$+4 \rightarrow +3 +1$$

$$+4 \rightarrow +2 +2$$

$$+4 \rightarrow +1 +3$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 3 \mid 1 \\ 2 \mid 2 \\ 1 \mid 3 \end{array}$$

$$-4 \rightarrow -1 -3$$

$$-4 \rightarrow -2 -2$$

$$-4 \rightarrow -3 -1$$

2

Прокоментуй розв'язання. Закінчи обчислення за схемами.

$$4 + 4 = 4 + 3 + 1 = \square + 1 = \square$$

$$4 + 4 = 4 + 2 + 2 = \square + 2 = \square$$

$$4 + 4 = 4 + 1 + 3 = \square + 3 = \square$$

$$10 - 4 = 10 - 3 - 1 = \square - 1 = \square$$

$$10 - 4 = 10 - 2 - 2 = \square - 2 = \square$$

$$10 - 4 = 10 - 1 - 3 = \square - 3 = \square$$

3

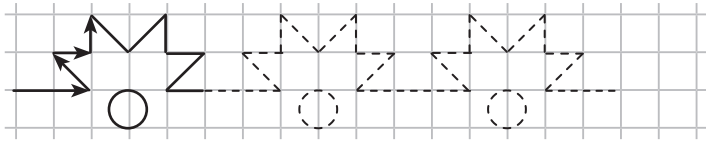
Додай і відніми число 4 різними способами за схемами.

$$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$$

$$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$$

$$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$$

$$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$$

Графічний диктант

$$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$$

1 + 3

$$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$$

1 + 3

4

Прочитай кожну рівність, назви компоненти та результат. Визнач невідомий доданок, знайди його серед чисел під рискою, обведи в кружок і впиши у клітинку.

$$\square + 2 = 7$$

5 6 9

$$3 + \square = 9$$

3 5 6

$$2 + \square = 6$$

3 4 8

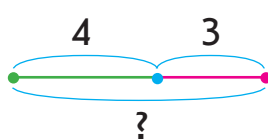
$$\square + 1 = 8$$

9 10 7

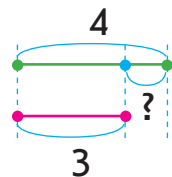
5

Що можна запитати про кількість елементів у кожному випадку? Добери відповідні схему та вираз.

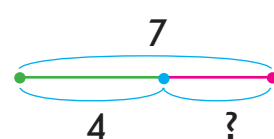
- Іванка конструювала будиночок. Вона використала 4 блоки і 3 фігурки чоловічків.
- Миколка конструював робота. Він використав усього 7 елементів, із них 4 великі блоки.

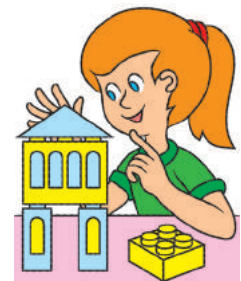
4 + 3

7 - 3

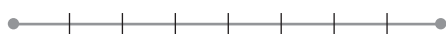

4 - 3

6

Наталка вирізала 5 сніжинок і 3 фігурки тварин. На схемі зліва покажи, скільки всього предметів вирізала Наталка, на схемі справа — на скільки більше сніжинок, ніж тварин, вирізала дівчинка. Склади відповідні рівності.

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 4

1

Знайди значення або різниць, або сум.

$7 - 3 = .$	$7 + 1 = .$	$9 - 3 = .$	$6 + 3 = .$
$8 - 2 = .$	$1 + 9 = .$	$2 + 5 = .$	$9 - 0 = .$

2

Додай і відніми число 4 різними способами за схемами.

$4 + 4 = 4 + \square + \square = \square + \square = \square$	$7 - 4 = 7 - \square - \square = \square - \square = \square$
$4 + 4 = 4 + \square + \square = \square + \square = \square$	$7 - 4 = 7 - \square - \square = \square - \square = \square$
$4 + 4 = 4 + \square + \square = \square + \square = \square$	$7 - 4 = 7 - \square - \square = \square - \square = \square$

3

Що можна запитати про кількість кісточок? Обведи вираз для відповіді на своє запитання.

Собачка Шері на сніданок згризла 3 кісточки, а на вечерю — 2 кісточки.

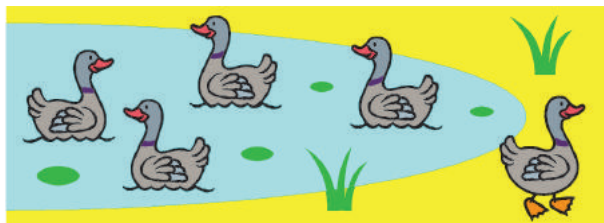
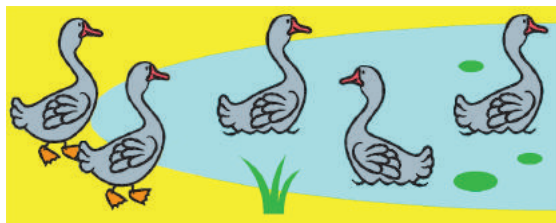
$3 - 2$

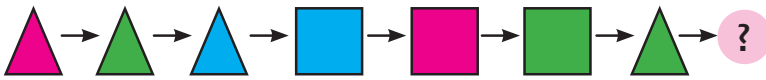
$3 + 2$

4

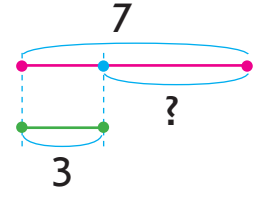
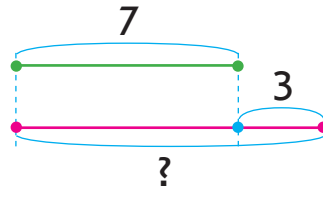
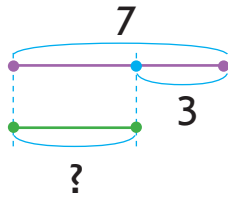
Склади розповідь за кожним малюнком. Про що можна запитати щодо кількості гусей; качок? Склади відповідні схеми та рівності.

5

Склади рівність за кожною схемою.

6

Знайди значення виразів за схемами.

$$7 + 2 - 3 = \square - \square = \square$$

$$9 - 3 + 2 = \square + \square = \square$$

$$6 + 1 + 3 = \square + \square = \square$$

$$7 - 2 - 3 = \square - \square = \square$$

7

Знайди доданки, які «сховалися» за соняшниками.

$$9 + \text{☀} = 10$$

$$4 + \text{☀} = 8$$

$$7 + \text{☀} = 7$$

$$\text{☀} + 3 = 4$$

$$5 + \text{☀} = 7$$

$$6 + \text{☀} = 9$$

8

Кролик, хом'ячок і морська свинка можуть вибрати тільки по одному овочу із наведених на малюнку.

- 1) Кролик обрав капусту. Які овочі могли взяти інші тварини?
- 2) Хом'ячок обрав моркву. Які овочі могли взяти інші тварини?
- 3) Морська свинка обрала не буряк і не моркву. Які овочі могли взяти інші тварини?

ЗНАЙОМИМОСЯ ІЗ ЗАДАЧЕЮ

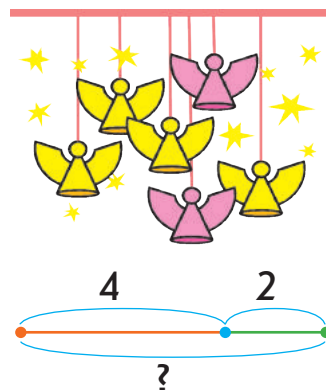
- задача
- умова
- запитання

1

Послухай текст. Що можна запитати про кількість фігурок?

Уляна і Левко прикрашали кімнату. Уляна зробила 4 ангелочки, а Левко — 2.

Поясни, що позначає кожен відрізок на схемі. Що відомо? Що невідомо?

Про **відоме** розповідається в **умові**. На **невідоме** вказує **запитання**.

2

Прочитай задачу. Перекажи умову. Назви запитання.

У Нелі

, а в Миколи

УМОВА

Скільки всього цукерок у дітей?

ЗАПИТАННЯ

Задача складається з **умови** і **запитання**.

3

Прочитай задачу. Перекажи умову. Назви запитання. З'єднай лінією умову та запитання з відповідними частинами тексту.

Задача

У Марини було

Умова

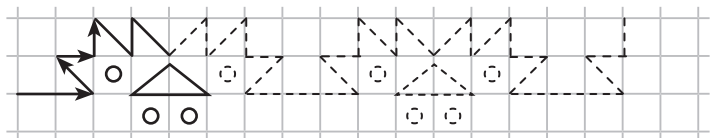
4 листівки вона подарувала друзі.

Запитання

Скільки листівок залишилось у Марини?

Виконай схему та запиши рівність для розв'язання задачі. Дай повну відповідь на запитання задачі.

Графічний диктант

4

Чим схожі подані тексти? Чим відрізняються? Чи є серед них задача? Як її розпізнати?

- 1) У парку гуляли 5 дітей. 2 дитини пішли додому. Залишилося 3 дитини.
- 2) У парку гуляли 5 дітей. 2 дитини пішли додому. Скільки дітей залишилося?

5

Чи можна поданий текст назвати задачею? Чому?

У класі було 7 хлопчиків і 2 дівчинки. Скільки пташок за вікном?

Запитання задачі має бути **пов'язане з її умовою**.

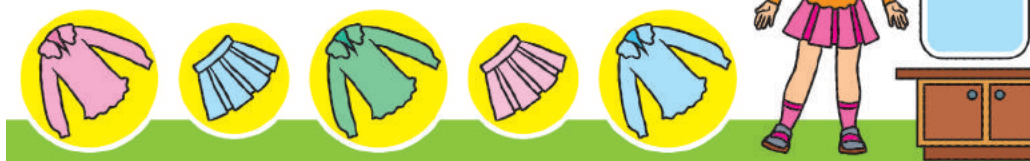
6

Додай і відними число 4 різними способами за схемами.

$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 + 4 \\ \swarrow \searrow \\ 3 + \square \end{array}$	$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 - 4 \\ \swarrow \searrow \\ 3 + \square \end{array}$
$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 + 4 \\ \swarrow \searrow \\ \square + \square \end{array}$	$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 - 4 \\ \swarrow \searrow \\ \square + \square \end{array}$
$5 + 4 = 5 + \square + \square = \square + \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 + 4 \\ \swarrow \searrow \\ \square + \square \end{array}$	$5 - 4 = 5 - \square - \square = \square - \square = \square$ $\begin{array}{l} 5 - 4 \\ \swarrow \searrow \\ 3 + \square \end{array}$

7

Катерина хоче надіти блузку та спідничку. Які костюми вона може скласти з трьох блузок і двох спідничок?

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО СКЛАДОВІ ЗАДАЧІ

- числові дані
- шукане
- розв'язання
- відповідь

1

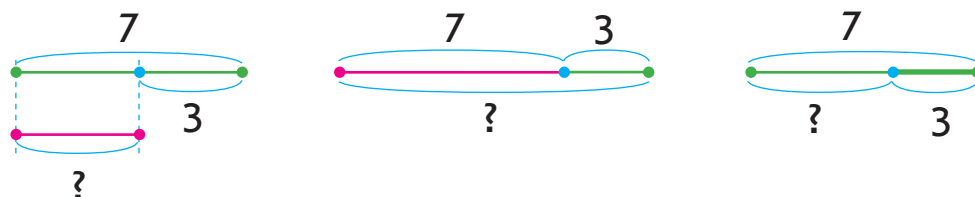
Послухай задачу. Перекажи умову. Назви запитання, дай відповідь.

На сонці грілися 7 жабок. Потім 3 жабки сховалися. Скільки жабок залишилось?

Відомі в задачі числа — це **числові дані** задачі. Числові дані містяться **в умові** задачі.

Добери схему до цієї задачі. Назви числові дані.

Добери рівність для відповіді на запитання задачі.

$$7 + 3 = 10$$

$$7 - 3 = 4$$

Яке число ми шукали? Що воно позначає?

Число, яке треба **знайти** в задачі, — це **шукане** задачі. На шукане вказує **запитання** задачі.

2

Послухай задачу. Перекажи умову. Назви запитання. Назви числові дані, поясни, що вони позначають. Що є шуканим? Добери рівність для розв'язання задачі.

На озері було 4 чаплі. Прилетіли ще 2 чаплі. Скільки стало чапель на озері?

$$4 + 2 = 6$$

$$4 - 2 = 2$$

ДОСЛІДЖУЄМО ЗАДАЧІ

- задачі з числовими даними, яких бракує
- задачі із зайвими числовими даними

1

Поміркуй, чи є цей текст задачею.

Мама купила 7 і 3 .
Скільки купила мама?

Перекажи умову. Назви запитання.

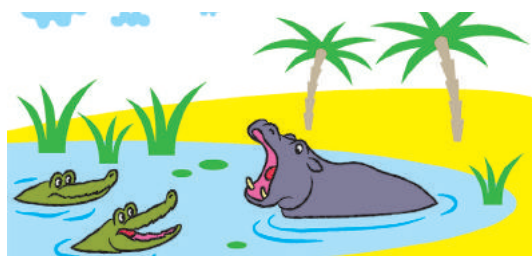
Зміни запитання так, щоб текст став задачею.

Зміни умову так, щоб текст став задачею.

2

Чим схожі тексти задач? Чим відрізняються? Яку задачу можна розв'язати? Яку — ні? Чому?

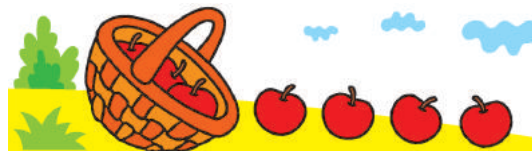
- 1) У водоймі плавали бегемоти і 2 крокодили. Скільки всього тварин плавало у водоймі?
- 2) У водоймі плавали 4 бегемоти і 2 крокодили. Скільки всього тварин плавало у водоймі?

3

Чим схожі тексти задач? Чим відрізняються? Доповни кожен умову так, щоб можна було відповісти на поставлене запитання.

- 1) Із кошика взяли 4 яблука. Скільки яблук залишилося в кошику?
- 2) У кошику було 10 яблук. Скільки яблук залишилося в кошику?

4

Чим відрізняються задачі? Чи матимуть вони однакову відповідь? До другої задачі склади таке запитання, щоб у розв'язанні задачі можна було використати всі числові дані.

- 1) У бабусі є 3 гуски і 5 курок. Скільки птахів у бабусі?
- 2) У бабусі є 3 гуски, 5 курок і 2 кролі. Скільки птахів у бабусі?

Геометрична хвилинка

5

Доповни умову. Розв'яжи задачу, користуючись поданою пам'яткою.

Працюю над задачею

1) Мені відомо: ...

2) Треба дізнатися: ...

3) Складаю схему: ...

4) Пояснюю розв'язання: ...

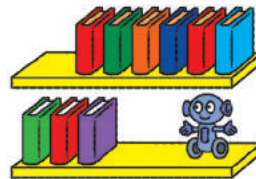
5) Розв'язую: ...

6) Відповідаю: ...

Задача

На верхній полиці книжок.

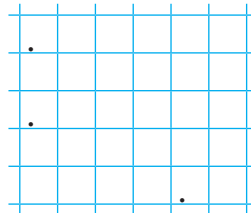
На нижній полиці книжки.

Запитання

Умова

На скільки книжок на нижній полиці менше, ніж на верхній?

Розв'язання

Відповідь

6

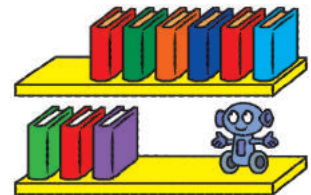
Порівняй задачу із поданою в завданні 5. Що в них спільного? Чим відрізняються? Розв'яжи задачу.

Задача

На верхній полиці книжок.

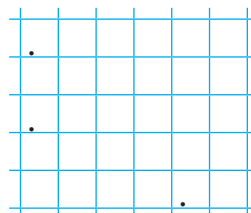
На нижній полиці книжки.

Скільки всього книжок на двох полицях?

Розв'язання

Відповідь

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 4

1

Знайди значення виразів за схемами, скориставшись переставним законом додавання.

$$3 + 4 = \square + \square = \square$$

$$2 + 4 = \square + \square = \square$$

$$1 + 4 = \square + \square = \square$$

2

Склади таблиці додавання і віднімання числа 4. Який компонент змінюється? Як ця зміна впливає на результат?

1
2
3
4
5
6

 $+$

4
5
6
7
8
9
10

 $=$

4
5
6
7
8
9
10

 $-$

4
5
6
7
8
9
10

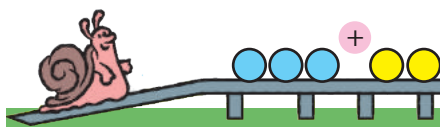
 $=$

3

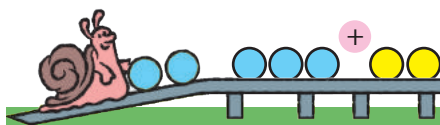
Порівняй рівності в кожному стовпчику. Як змінюється доданок? На скільки? Як зміниться значення суми? Заповни клітинки.

$$+2 \begin{cases} 3 + 2 = 5 \\ 5 + 2 = \square \end{cases} ?$$

$$+3 \begin{cases} 2 + 4 = 6 \\ 5 + 4 = \square \end{cases} ?$$

$$-2 \begin{cases} 5 + 4 = 9 \\ 3 + 4 = \square \end{cases} ?$$

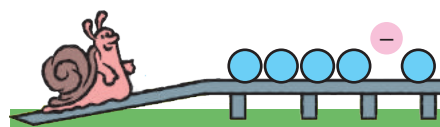

$$-4 \begin{cases} 6 + 4 = 10 \\ 2 + 4 = \square \end{cases} ?$$

4

Порівняй рівності в кожному стовпчику. Як змінюється зменшувач? На скільки? Як зміниться значення різниці?

$$-2 \begin{cases} 4 - 1 = 3 \\ 2 - 1 = \square \end{cases} ?$$

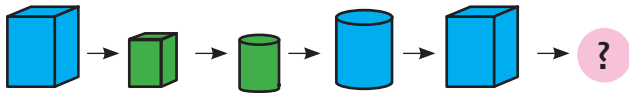

$$+3 \begin{cases} 6 - 4 = 2 \\ 9 - 4 = \square \end{cases} ?$$

$$-3 \begin{cases} 9 - 4 = 5 \\ 6 - 4 = \square \end{cases} ?$$

$$-2 \begin{cases} 10 - 4 = 6 \\ 8 - 4 = \square \end{cases} ?$$

Геометрична хвилинка

5

Знайди значення виразів.

$6 - 4 = .$	$6 + 4 = .$	$4 + 5 = .$	$5 - 4 = .$
$4 - 4 = .$	$9 - 4 = .$	$4 + 4 = .$	$4 + 0 = .$
$3 + 4 = .$	$10 - 4 = .$	$7 - 4 = .$	$4 - 0 = .$

6

Чим схожі ці тексти? Чим відрізняються? Який текст є задачею? Доведи свою думку.

- У Сашка було 5 наклейок. Він подарував Світланці 2 наклейки. **Скільки** наклейок **залишилося** в Сашка?
- У Сашка було 5 наклейок. Він подарував Світланці 2 наклейки. У Сашка залишилося 3 наклейки.
- У Сашка було 5 наклейок. Він подарував Світланці 2 наклейки. **Скільки наклейок** було в Сашка?

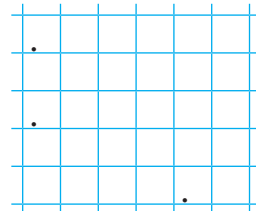
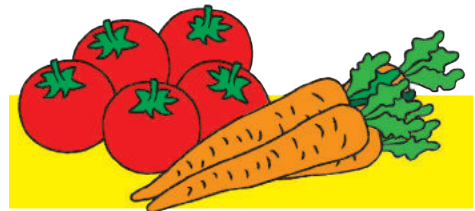
7

Доповни умову. Розв'яжи задачу.

Задача

Зібрали помідорів і 4 морквини.

Скільки всього овочів зібрали?

8

Встав знаки арифметичних дій, щоб отримати істинну рівність.

$5 \bigcirc 4 = 9$

$6 \bigcirc 2 = 8$

$5 \bigcirc 4 \bigcirc 1 = 10$

$8 \bigcirc 1 = 7$

$4 \bigcirc 3 = 7$

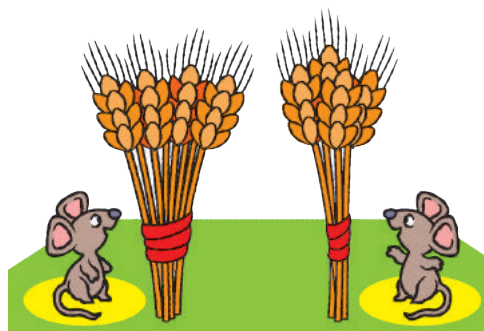
$8 \bigcirc 4 \bigcirc 4 = 0$

5

Послухай текст. Чому цей текст не є задачею, адже він має і умову, і запитання? Зміни запитання та розв'яжи задачу.

Одна миша знайшла 9 колосків, а друга миша — 4 колоски. Скільки колосків залишилось?

6

Відшукай в умові задачі помилку. Виправ цю помилку та усно розв'яжи задачу.

На двох гілках сидять 5 горобців, причому на одній із гілок — 7 горобців. Скільки горобців сидять на іншій гілці?

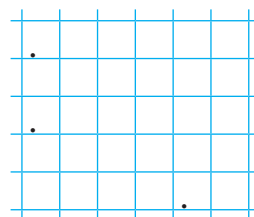
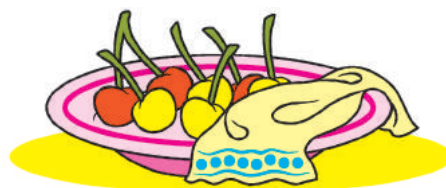
7

Доповни умову. Розв'яжи задачу.

Задача

На тарілці 10 черешень. Із них — червоні, решта — жовті.

Скільки жовтих черешень?

8

Мама-зайчиха принесла з городу кабачки, капусту, моркву. Всім зайченяттам вона роздала по 2 різні овочі. У кожного зайченяти набір овочів відрізнявся від інших наборів. Скільки зайченят може бути в зайчихи?

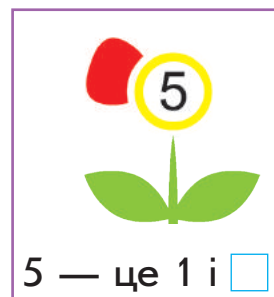
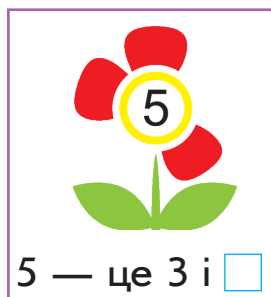
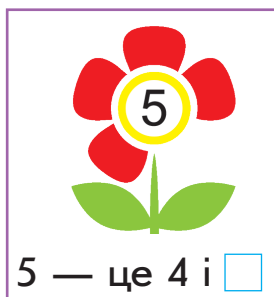
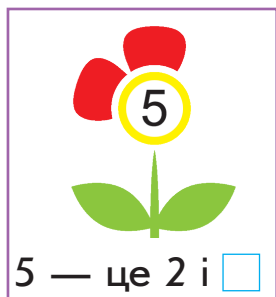

ВІДКРИВАЄМО СПОСІБ ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

- +5 → +4+1; +1+4
- +5 → +3+2; +2+3
- -5 → -4-1; -1-4
- -5 → -3-2; -2-3

1

Домалюй пелюстки так, щоб їх було по 5. Запиши в клітинки відповідні числа.

2

Розглянь вирази в кожному стовпчику. Знайди значення першого виразу в стовпчику. Яким буде значення другого?

$3 + 3 + 2$

$2 + 4 + 1$

$7 - 2 - 3$

$10 - 1 - 4$

$3 + 5$

$2 + 5$

$7 - 5$

$10 - 5$

Додавання і віднімання числа 5

$+5 \rightarrow +4 + 1$

$+5 \rightarrow +3 + 2$

$+5 \rightarrow +2 + 3$

$+5 \rightarrow +1 + 4$

$$\begin{array}{r} 5 \\ 4 \ 1 \\ 3 \ 2 \\ 2 \ 3 \\ 1 \ 4 \end{array}$$

$-5 \rightarrow -1 - 4$

$-5 \rightarrow -2 - 3$

$-5 \rightarrow -3 - 2$

$-5 \rightarrow -4 - 1$

3

Прокоментуй розв'язування. Як по-іншому можна додати і відняти 5?

$$5 + 5 = 5 + 4 + 1 = \square + 1 = \square \square$$

$$5 + 5 = 5 + 3 + 2 = \square + 2 = \square \square$$

$$5 + 5 = 5 + 2 + 3 = \square + 3 = \square \square$$

$$10 - 5 = 10 - 4 - 1 = \square - 1 = \square \square$$

$$10 - 5 = 10 - 3 - 2 = \square - 2 = \square \square$$

$$10 - 5 = 10 - 2 - 3 = \square - 3 = \square \square$$

4

Чи треба виконувати арифметичну дію, щоб відповісти на запитання задачі? Зміни запитання. Запропонуй товаришеві розв'язати твою задачу.

У Петра 5 , у Сашка на 3 більше.

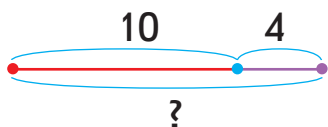
На скільки менше в Петра, ніж у Сашка?

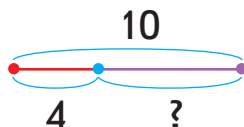
5

Добери до задачі відповідні схему та вираз.

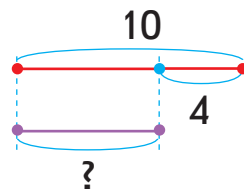
У святковому наборі 10 цукерок — шоколадні та карамельки. Скільки в наборі шоколадних цукерок, якщо карамельок 4?

$10 + 4$

$10 - 4$

$4 + 10$

6

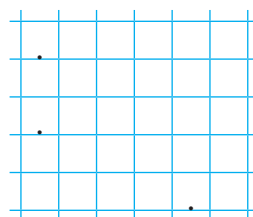
Доповни умову. Розв'яжи задачу.

Задача

Котіві наснилися
3 сірі мишки
і білі.

Скільки всього мишок наснилося котіві?

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 5

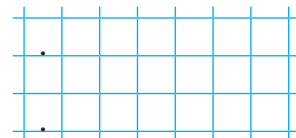
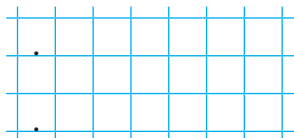
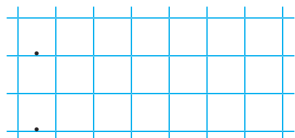
1

Знайди значення сум зручним способом. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

$5 + 4 = \square$

$2 + 5 = \square$

$5 + 3 = \square$

2

Добери до умови задачі запитання. Розв'яжи задачу.

Бабуся збрала 6 лисичок і 3 сиріїжки.

- 1) Скільки лисичок збрала бабуся?
- 2) На скільки більше лисичок, ніж сиріїжок, збрала бабуся?
- 3) Скільки сиріїжок збрала бабуся?
- 4) Скільки всього грибів збрала бабуся?
- 5) Скільки лисичок сиділо біля нори?

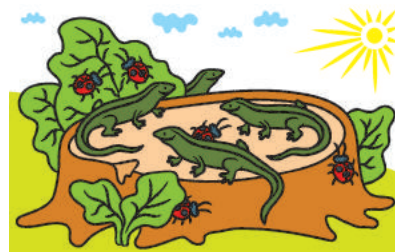

3

Добери до запитання умову так, щоб одержати задачу. Розв'яжи її.

Скільки всього істот грілися на сонці?

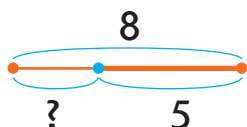
- 1) На сонці грілися 5 істот, з них 4 ящерики.
- 2) На сонці грілися 5 сонечок, а ящерок на 4 менше.
- 3) На сонці грілися 5 сонечок і 4 ящерики.

4

Послухай задачу. Що незвичайного в тексті задачі? Де містяться числові дані? Переформулюй задачу так, щоб запитання йшло за умовою. Поясни схему. Усно розв'яжи задачу.

У зайця було 8 морквин. Скільки морквин залишилось у зайця після того, як він згриз 5 морквин?

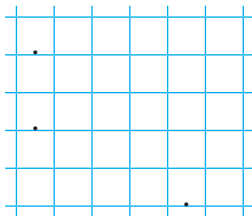
5

Доповни умову. Розв'яжи задачу.

Задача

Борсучок припас яблук і 4 груші.

Скільки всього фруктів припас борсучок?

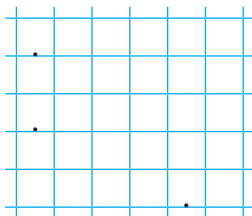
6

Доповни умову. Порівняй цю задачу з поданою в завданні 5. Що в них спільного? Чим вони відрізняються? Чи вплине ця відмінність на розв'язування задачі? Розв'яжи задачу.

Задача

Борсучок припас яблук і 4 груші.

На скільки менше груш, ніж яблук?

7

На лісовій галявині — свято. Жук, павук, коник-стрибунець, бабка і гусениця зібралися танцювати в парах. Які пари можуть утворитися?

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

1

Знайди значення сум за схемами, скориставшись переставним законом додавання.

$$1 + 5 = \square + \square = \square$$

$$2 + 5 = \square + \square = \square$$

$$3 + 5 = \square + \square = \square$$

2

Склади таблиці додавання і віднімання числа 5. Який компонент змінюється? Як ця зміна впливає на результат? Заповни клітинки.

1
2
3
4
5

$$+ 5 =$$

5
6
7
8
9
10

$$- 5 =$$

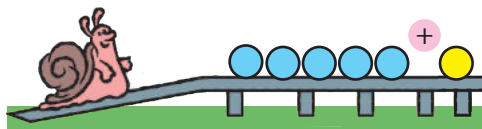
3

Розглянь рівності в кожному стовпчику. Який компонент змінюється? На скільки? Як це впливає на результат?

$$-2 \begin{cases} 5 + 1 = 6 \\ 3 + 1 = \square \end{cases} ?$$

$$+2 \begin{cases} 7 - 5 = 2 \\ 9 - 5 = \square \end{cases} ?$$

$$+3 \begin{cases} 1 + 5 = 6 \\ 4 + 5 = \square \end{cases} ?$$

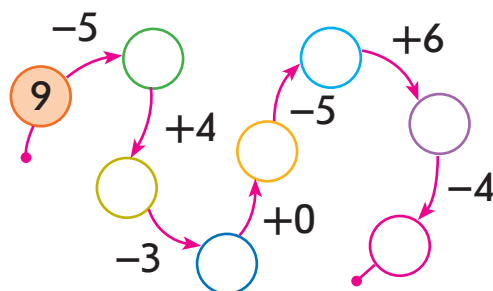
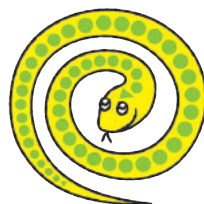
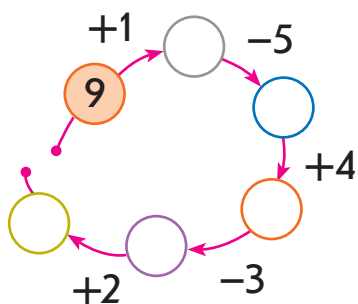
$$-2 \begin{cases} 4 + 5 = 9 \\ 2 + 5 = \square \end{cases} ?$$

$$-2 \begin{cases} 10 - 5 = 5 \\ 8 - 5 = \square \end{cases} ?$$

$$+3 \begin{cases} 6 - 5 = 1 \\ 9 - 5 = \square \end{cases} ?$$

4

Виконай арифметичні дії за стрілками.

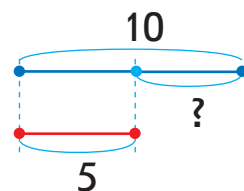

Геометрична хвилинка

5

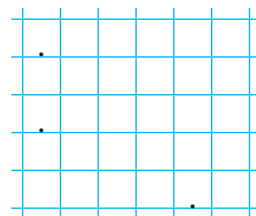
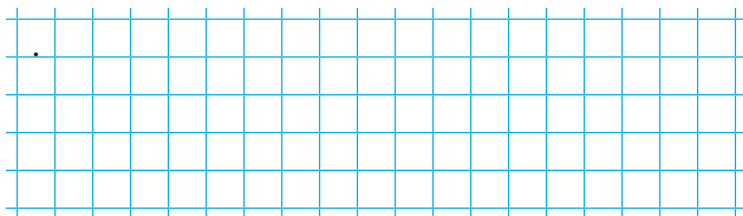
Розглянь схему. Доповни умову задачі числовими даними. Назви запитання. Розв'яжи задачу.

В учня 10 зошитів у клітинку і зошитів у лінію.
На скільки зошитів у клітинку в учня більше?

6

Розглянь малюнок. Що можна запитати про кількість лижників? Склади умову та розв'яжи задачу.

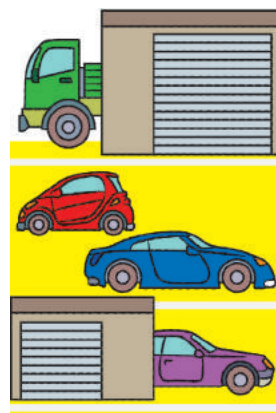
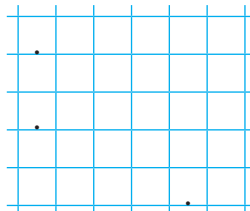
7

Доповни умову. Розв'яжи задачу.

Задача

У гаражі було легкових машин, а вантажних на 4 менше.

Скільки вантажних машин було в гаражі?

8

Учителька взяла 4 квадрати: червоний, синій, білий і жовтий та запропонувала учням скласти набір із двох квадратів. Поміркуй, скільки наборів може бути.

ВЧИМОСЯ ВИКОНУВАТИ АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ З ВЕЛИЧИНАМИ

- величини
- $5 \text{ см} + 4 \text{ см} = 9 \text{ см}$
- $7 \text{ см} - 4 \text{ см} = 3 \text{ см}$

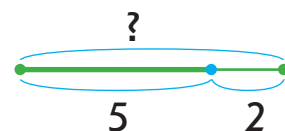
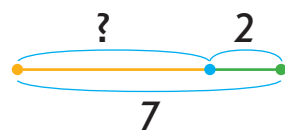
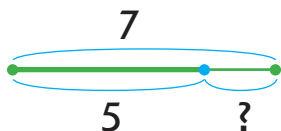
1

Визнач, які числа «сховалися» за хмаринками, запиши відповідні рівності. Добери до кожної рівності схему.

$$\text{☁} + 2 = 7$$

$$7 - \text{☁} = 5$$

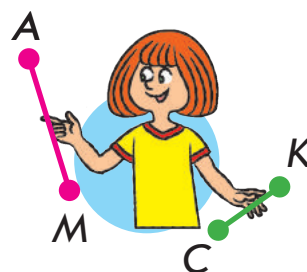
$$\text{☁} - 5 = 2$$

2

Накресли один відрізок довжиною 7 см, а інший відрізок — довжиною 5 см.

Марійка пропонує для розрізнення відрізків позначити їх буквами. Наприклад, перший відрізок — AM , а другий — CK . Познач відрізки буквами.

3

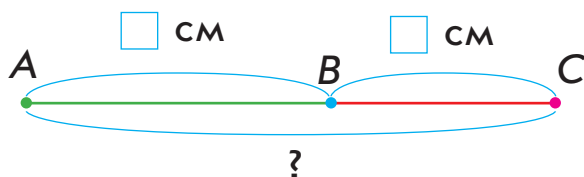
Запиши в порядку збільшення величини:

5 см 3 см 1 см 9 см

4

Вимірй і запиши довжину відрізка AB ; довжину відрізка BC . Обчисли довжину відрізка AC , скориставшись підказкою.

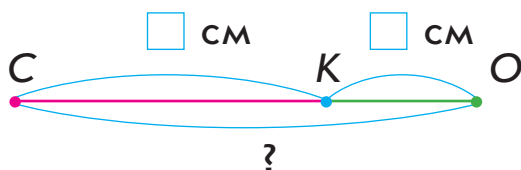

$$4 + 3 = \square$$

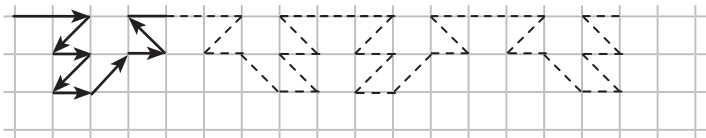
$$\square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$$

5

Вимірй і запиши довжину відрізка CK ; довжину відрізка KO . Обчисли довжину відрізка CO .

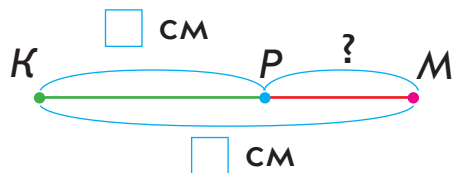

$$\square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$$

Графічний диктант

6 Виміряй і запиши довжину відрізка KP ; довжину відрізка KM . Обчисли довжину відрізка PM , скориставшись підказкою.

$$5 - 3 = \square$$

$$\square \text{ см} - \square \text{ см} = \square \text{ см}$$

7 Виконай арифметичні дії, скориставшись підказками.

$$4 + 4 = \square$$

$$4 \text{ см} + 4 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$5 - 4 = \square$$

$$5 \text{ см} - 4 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$8 - 3 = \square$$

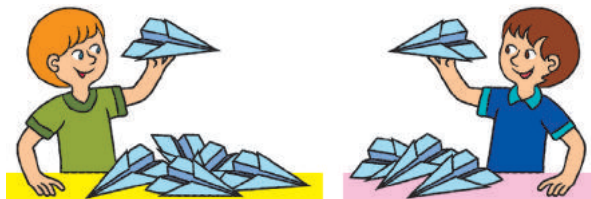
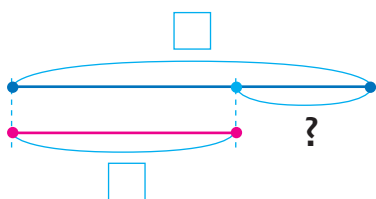
$$8 \text{ см} - 3 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$6 \text{ см} - 5 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$9 \text{ см} - 3 \text{ см} = \square \text{ см}$$

8 Послухай задачу. Переформулюй її так, щоб спочатку була умова, а за нею — запитання. Розкажи, як доповнити схему. Дай відповідь на запитання задачі.

На **скільки менше** літачків у Максима, ніж у Тараса, якщо в Тараса 9 літачків, а в Максима — 5?

9 Оля запланувала купити олівець, ручку, наклейку та повітряну кульку. У понеділок вона вирішила купити тільки два предмети. Що могла купити Оля?

10 У мішечку лежать 2 червоні та 2 сині кубики.

- 1) Хлопчик дістав 1 кубик. Поміркуй, якого кольору може бути цей кубик.
- 2) Хлопчик дістав 2 кубики. Якого кольору вони можуть бути?
- 3) Хлопчик дістав 3 кубики. Якого кольору вони можуть бути?

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА ЧАСТИНАМИ. ПОРІВНЮЄМО ВЕЛИЧИНИ

$5 > 3$

$5 \text{ см} > 3 \text{ см}$

$4 < 7$

$4 \text{ см} < 7 \text{ см}$

1

Запиши пропущені числа. Які ще варіанти можливі?

$4 = \square + \square$

$5 = \square + \square$

$3 = \square + \square$

$2 = \square + \square$

2

Згадай, як можна додавати числа 2, 3, 4, 5 частинами. Знайди значення виразів.

$7 + 2 = 7 + 1 + \square = \square$

$6 + 3 = 6 + 2 + \square = \square$

$5 + 4 = 5 + 2 + \square = \square$

$4 + 5 = 4 + 4 + \square = \square$

Додавання чисел 2, 3, 4, 5 частинами

- Заміною другий доданок сумою двох чисел.
- Додаю перше число.
- До одержаного результату додаю друге число.
- Називаю результат.

3

Згадай, як можна віднімати числа 2, 3, 4, 5 частинами. Знайди значення виразів.

$9 - 2 = 9 - 1 - \square = \square$

$7 - 3 = 7 - 1 - \square = \square$

$9 - 4 = 9 - 3 - \square = \square$

$8 - 5 = 8 - 4 - \square = \square$

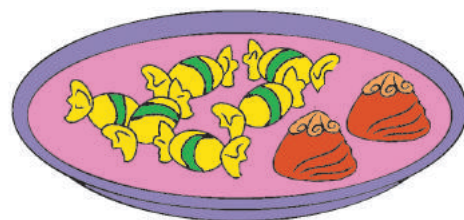
Віднімання чисел 2, 3, 4, 5 частинами

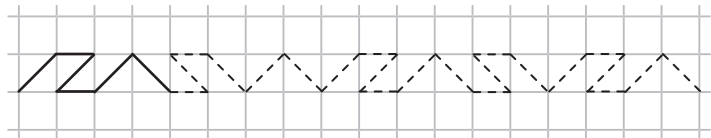

- Заміною від'ємник сумою двох чисел.
- Віднімаю перше число.
- Від одержаного результату віднімаю друге число.
- Називаю результат.

4

У Софійки 3 цукерки, в Катрусі — 5 цукерок, у Сергійка — 6 цукерок. У кого цукерок більше? У кого цукерок менше? Усно порівняй пари чисел.

Графічний диктант

5

Тамара накреслила відрізок AB , Сергій — відрізок KP , Тимур — відрізок CM . Виміряй і запиши довжини відрізків. Чий відрізок довший? Чий коротший? Склади відповідні нерівності. Поцікався, які нерівності склали твої однокласники.

$$\square \text{ см} > \square \text{ см}$$

$$\square \text{ см} < \square \text{ см}$$

6

Порівняй числа та величини.

$$4 \bigcirc 7$$

$$7 \bigcirc 3$$

$$8 \bigcirc 9$$

$$4 \text{ см} \bigcirc 7 \text{ см}$$

$$7 \text{ см} \bigcirc 3 \text{ см}$$

$$8 \text{ см} \bigcirc 9 \text{ см}$$

$$5 \text{ см} \bigcirc 6 \text{ см}$$

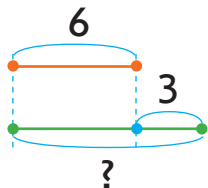
$$9 \text{ см} \bigcirc 9 \text{ см}$$

$$6 \text{ см} \bigcirc 3 \text{ см}$$

7

Доповни запитання задачі. Поясни схему. Добери відповідний вираз і усно знайди його значення.

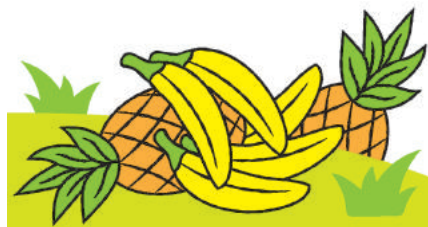
Єнот зібрав 6 ананасів, а бананів — на 3 більше. Скільки...

$$6 + 3 + 3$$

$$6 + 3$$

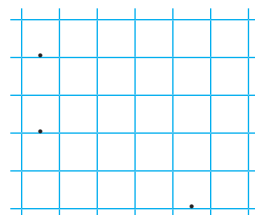
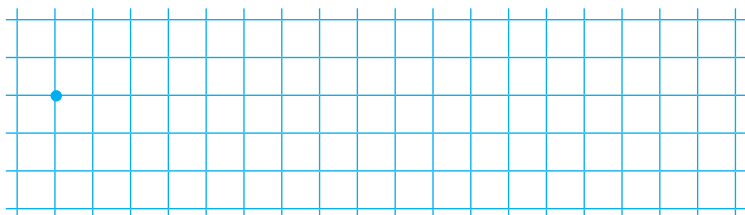
$$6 - 3$$

8

Доповни умову задачі. Розв'яжи задачу.

У мавпи було 10 бананів. Вона з'їла \square банани. Скільки бананів залишилось?

8

У мішечку лежать 3 червоні і 3 жовті яблука. Дівчинка дістала 3 яблука. Якого кольору вони можуть бути?

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

1

Порівняй перший і другий доданки в кожній сумі. Яке число менше? Яке більше? Усно знайди значення виразів зручним способом.

$3 + 6$

$2 + 8$

$1 + 7$

$2 + 7$

$3 + 7$

$1 + 9$

$1 + 8$

$4 + 6$

2

Склади таблиці додавання. Як зміна доданка впливає на значення суми?

1
2
3
4

 $+ 6 =$

1
2
3

 $+ 7 =$

1
2

 $+ 8 =$

1

 $+ 9 =$

3

Розглянь рівності в кожному стовпчику. Досліди, як зміна одного компонента впливає на значення виразу. Заповни клітинки.

$+2 \left(\begin{array}{l} 2 + 6 = 8 \\ 4 + 6 = \square \end{array} \right) ?$

$-2 \left(\begin{array}{l} 3 + 7 = 10 \\ 1 + 7 = \square \end{array} \right) ?$

$+2 \left(\begin{array}{l} 6 - 5 = 1 \\ 8 - 5 = \square \end{array} \right) ?$

$-2 \left(\begin{array}{l} 2 + 8 = 10 \\ 0 + 8 = \square \end{array} \right) ?$

$+3 \left(\begin{array}{l} 2 + 5 = 7 \\ 5 + 5 = \square \end{array} \right) ?$

$+4 \left(\begin{array}{l} 5 - 4 = 1 \\ 9 - 4 = \square \end{array} \right) ?$

4

Знайди значення виразів.

$3 + 7 = .$	$4 + 5 = .$	$8 - 3 = .$	$3 + 5 = .$
$1 + 9 = .$	$9 - 2 = .$	$2 + 5 = .$	$6 - 4 = .$
$7 - 4 = .$	$3 + 4 = .$	$3 + 6 = .$	$2 + 7 = .$
$2 + 8 = .$	$8 - 4 = .$	$7 - 5 = .$	$4 + 6 = .$

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО СКЛАДОВІ ЗАДАЧІ

До уроку 75

1

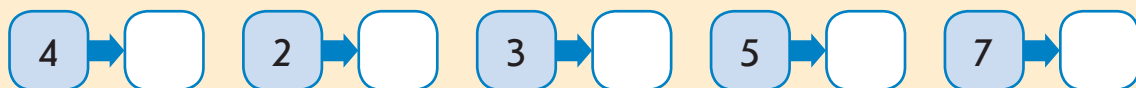
Замалюй вирази, які мають значення 10.

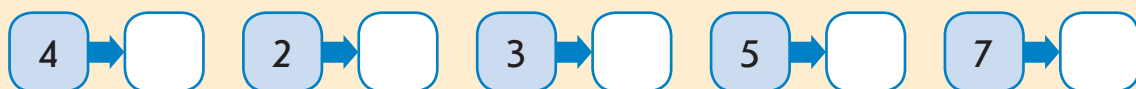
2

Виконай обчислення у двох будь-яких рядках.

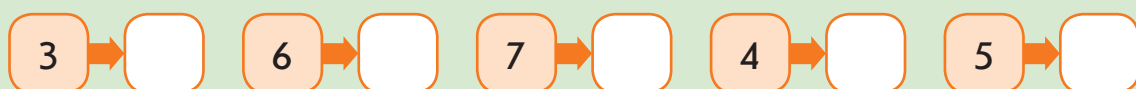
Збільш на 2

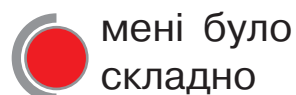
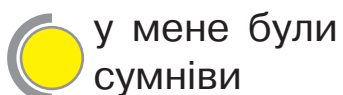
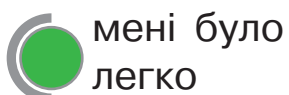
Зменш на 2

Збільш на 3

Зменш на 3

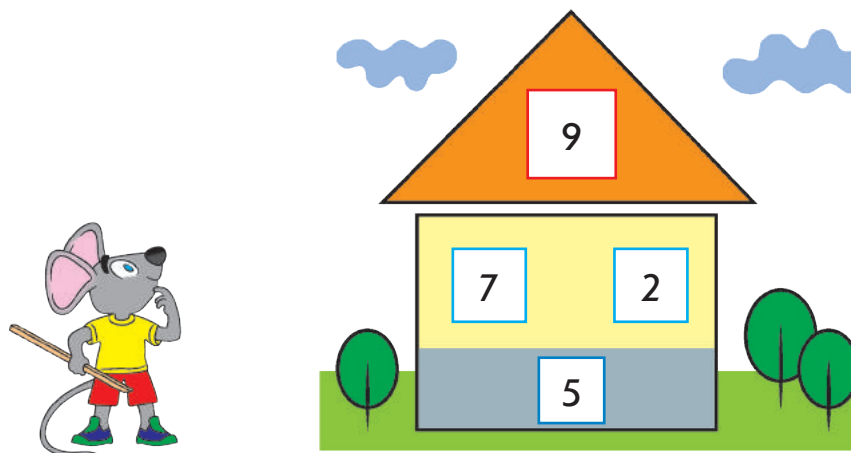

ДОСЛІДЖУЄМО ЗАДАЧІ

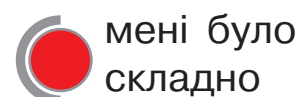
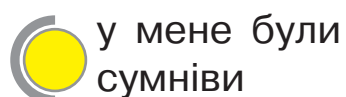
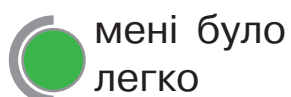
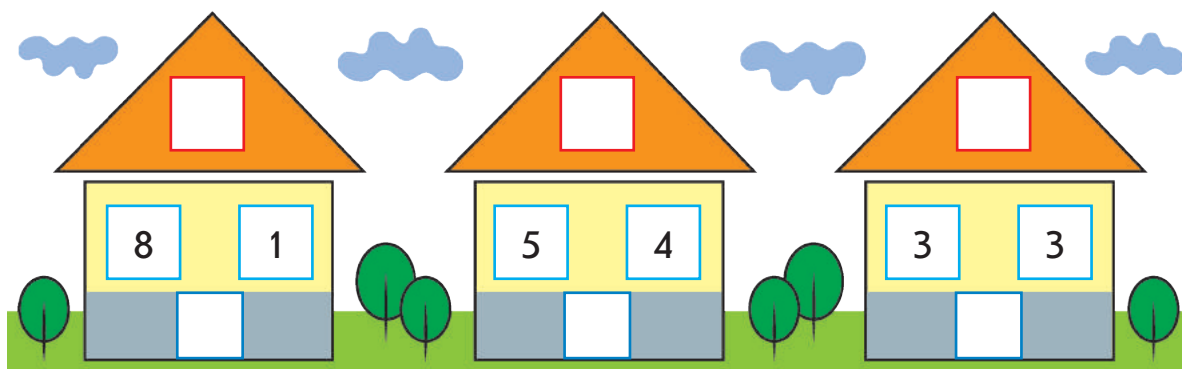
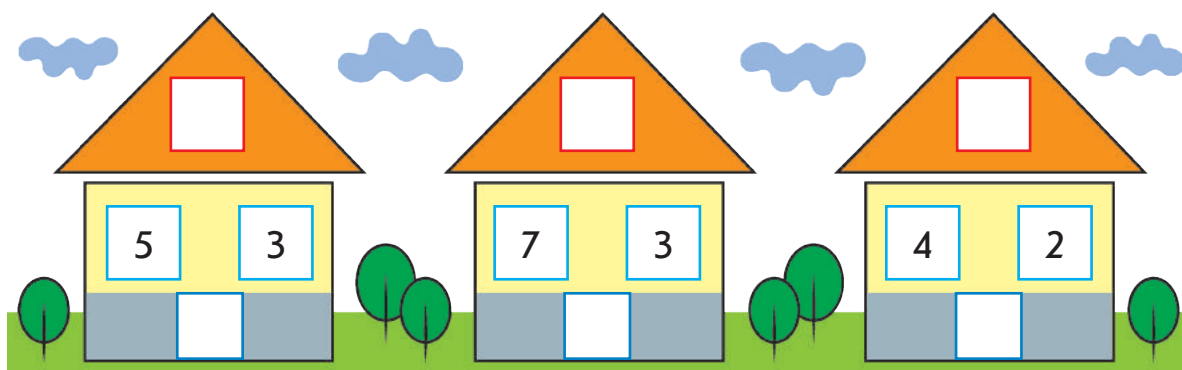
До уроку 76

1

Здогадайся, як знайшли число 9. Як знайшли число 5?

За знайденим правилом запиши числа на будиночках.

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3, 4

До уроку 78

1 Обчисли. Яким є результат? Зафарбуй стільки ж клітинок.

$8 - 2 = \square$

$5 + 3 = \square$

$7 - 1 = \square$

$4 + 2 = \square$

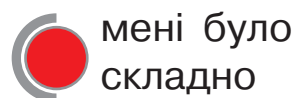
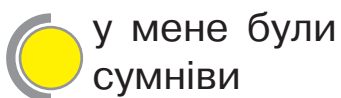
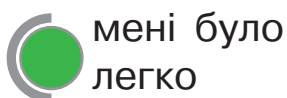
$9 - 3 = \square$

$6 + 1 = \square$

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

До уроку 81

1

Обчисли. Яким є результат? Зафарбуй стільки ж клітинок.

8-4

1+4

6-4

5-4

2+4

 мені було легко

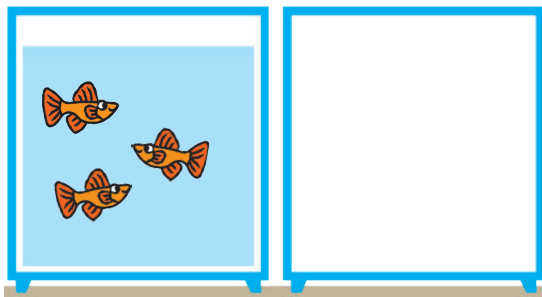
 у мене були сумніви

 мені було складно

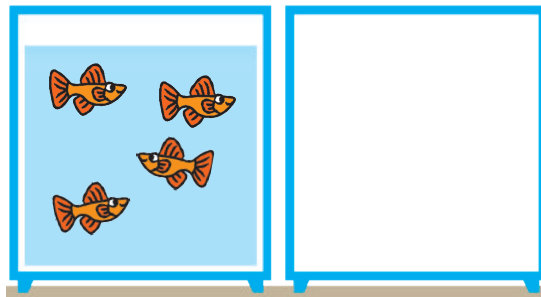
ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

До уроку 84

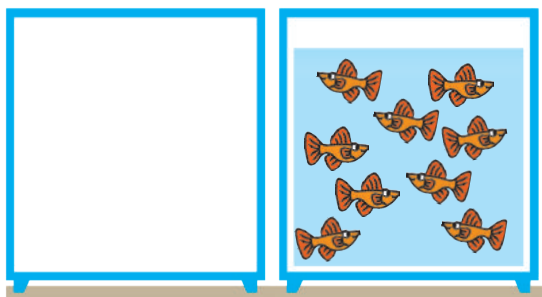
1 Склади істинну рівність або нерівність. Намалюй відповідну кількість рибок.

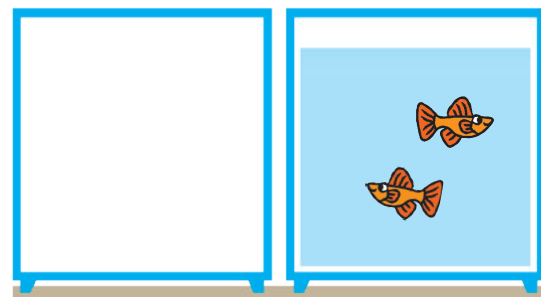
$3 = \square$

$4 > \square$

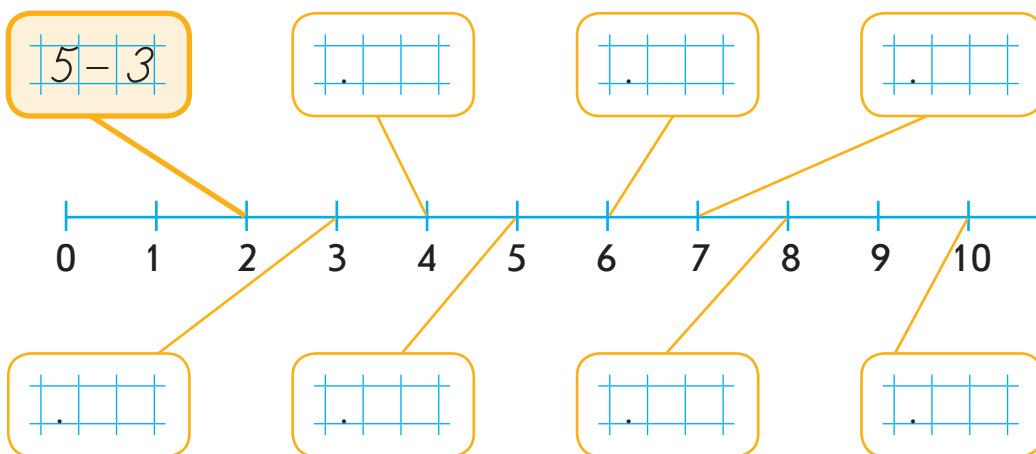

$\square < 9$

$\square > 2$

2 Склади вирази, скориставшись підказкою.

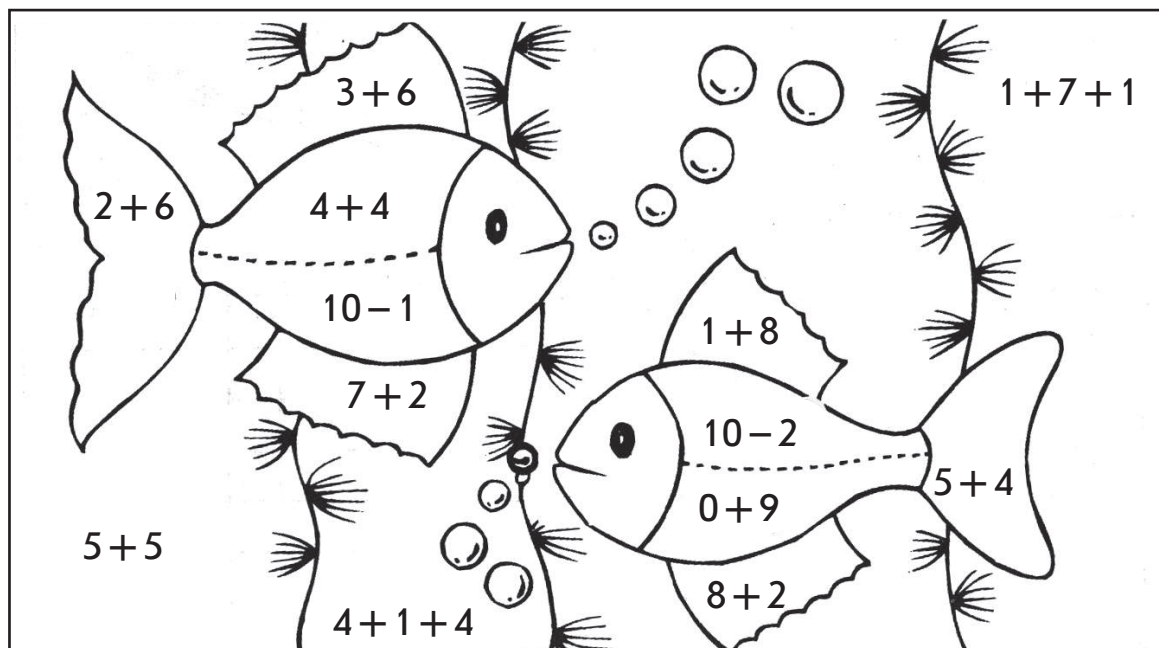
 мені було легко

 у мене були сумніви

 мені було складно

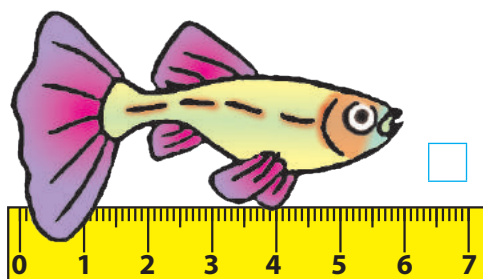
1

Замалюй вирази, які мають значення 9.

2

Визнач, яка завдовжки кожна риба.

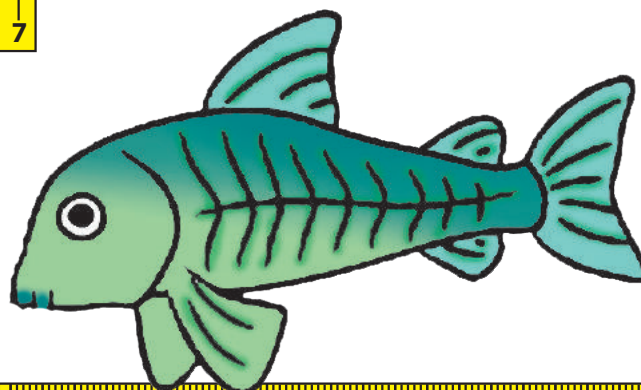
см

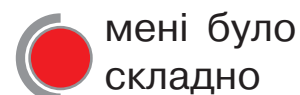
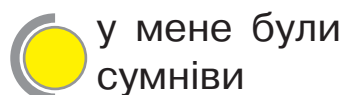
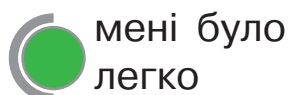
см

см

см

СКЛАДАЄМО КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧ

До уроку 87

1 Визнач довжини олівців. Зафарбуй відповідну кількість клітинок.

2 Доповни до 10 см.

$$5 \text{ см} + \square \text{ см} = 10 \text{ см}$$

$$8 \text{ см} + \square \text{ см} = 10 \text{ см}$$

$$6 \text{ см} + \square \text{ см} = 10 \text{ см}$$

$$9 \text{ см} + \square \text{ см} = 10 \text{ см}$$

мені було легко

у мене були сумніви

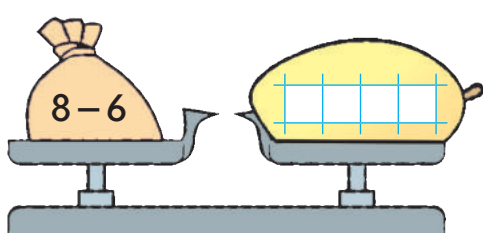
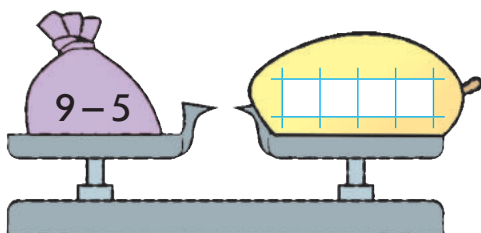
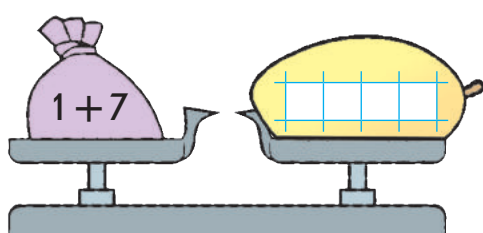
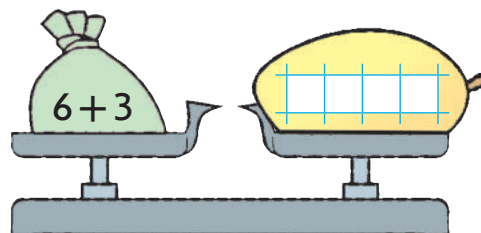
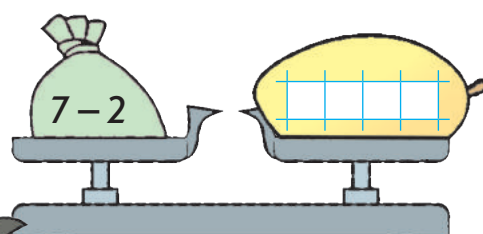
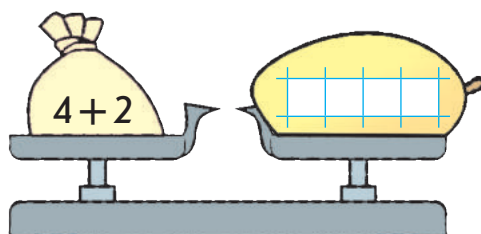
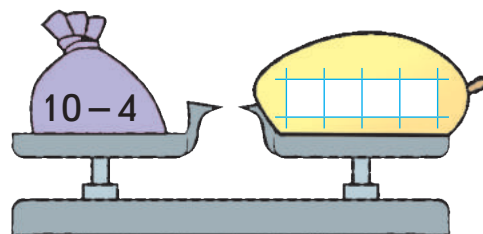
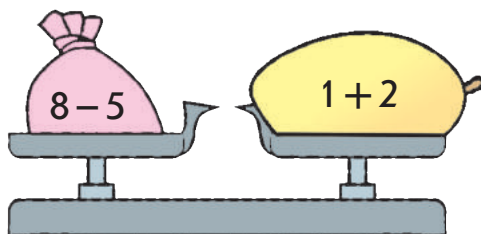
мені було складно

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 6, 7, 8, 9

До уроку 89

1

Обчисли за зразком. Запиши справа вираз з таким самим значенням.

 мені було легко

 у мене були сумніви

 мені було складно

Складаємо короткий запис задачі

До уроку 90

1 Визнач, яке заввишки морозиво. Зафарбуй відповідну кількість клітинок.

□ см □ см □ см

2 Доповни и до 10.

мені було легко

у мене були сумніви

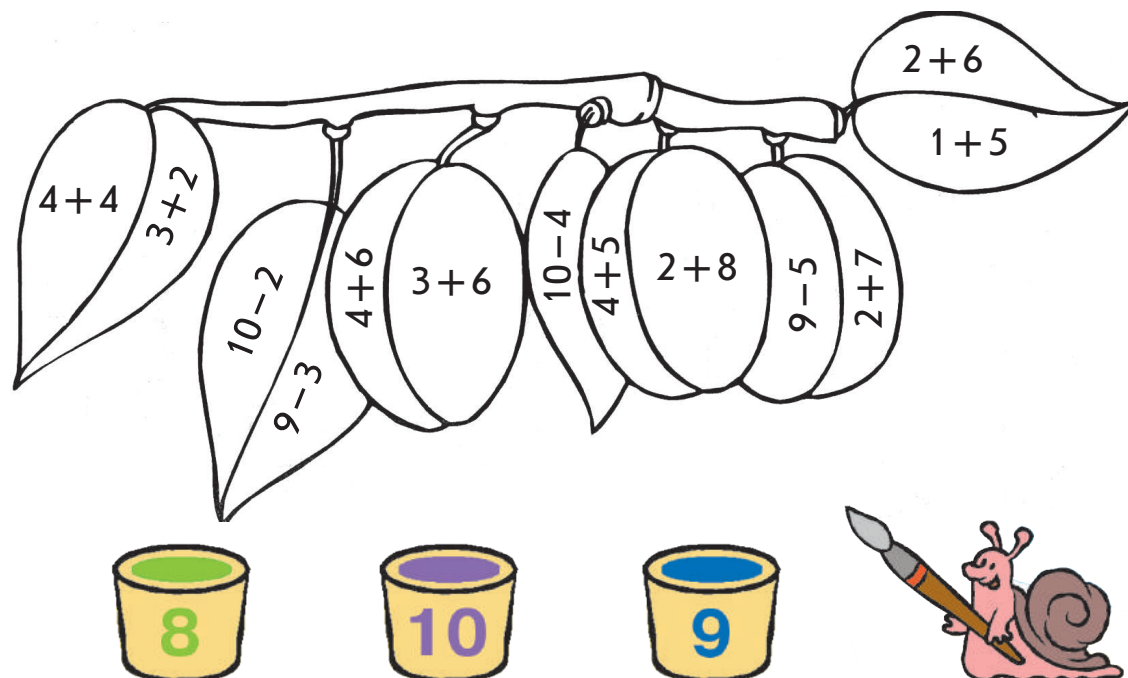
мені було складно

ЗНАХОДИМО НЕВІДОМІ ЗМЕНШУВАНЕ І ВІД'ЄМНИК

До уроку 91

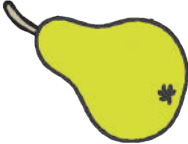

1

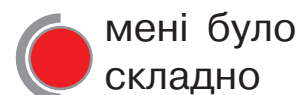
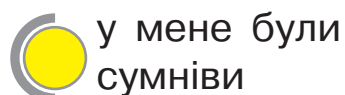
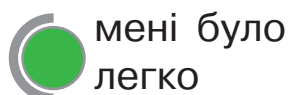
Обчисли усно. Зафарбуй вирази відповідно до їх значень.

2

Визнач за таблицею, скільки плодів у кожному рядку.

				3
				____
				____
				____

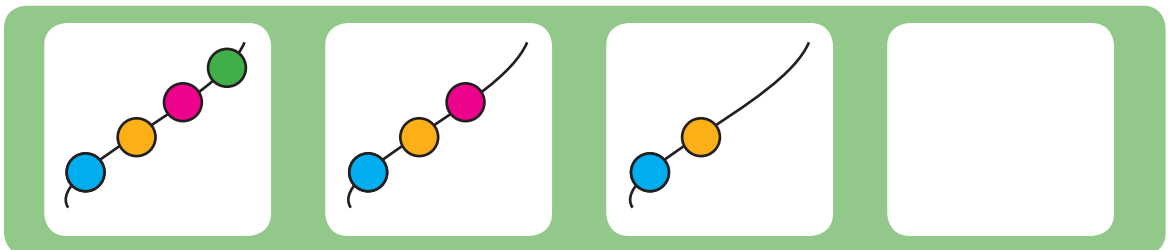
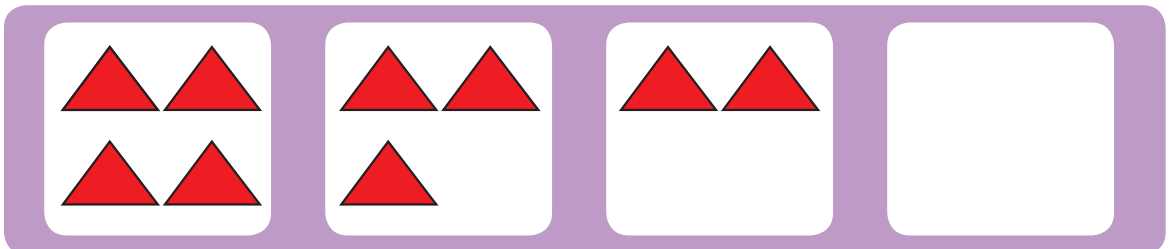
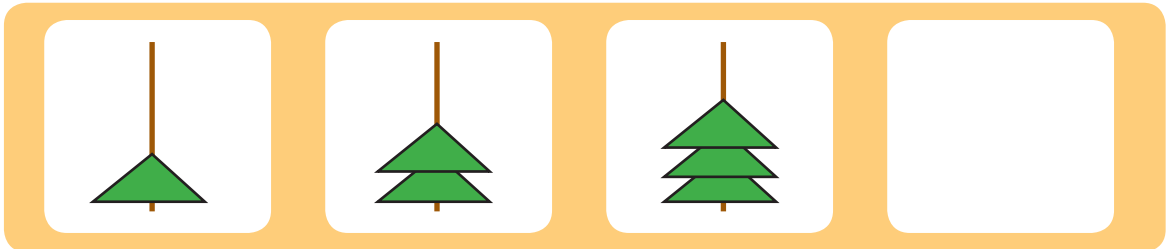
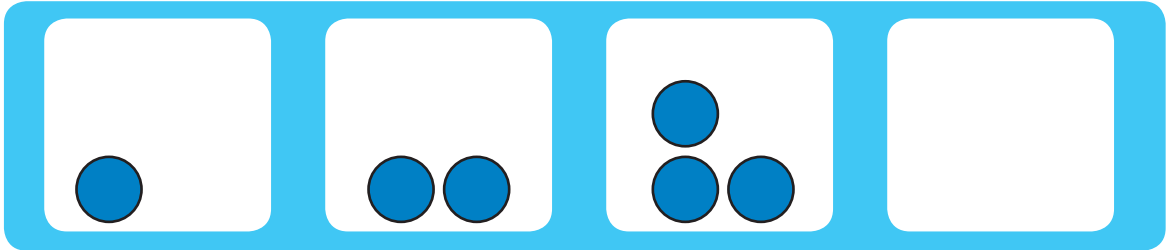

ВІДНИМАЄМО ЧИСЛА ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

До уроку 92

1

Продовж послідовність.

2

Встав пропущені числа.

$8 - \square = 2$
 $9 - \square = 3$

$1 + \square = 7$
 $10 - \square = 4$

$8 - \square = 3$
 $7 - \square = 1$

$2 + \square = 7$
 $4 + \square = 10$

 мені було легко

 у мене були сумніви

 мені було складно

ПОРІВНЮЄМО МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ І ЧИСЛО

До уроку 93

1

Знайди значення виразів за схемами.

$10 - 8 = \square$
 $\square + \square$

$8 - 7 = \square$
 $\square + \square$

$7 - 6 = \square$
 $\square + \square$

$10 - 6 = \square$
 $\square + \square$

$10 - 9 = \square$
 $\square + \square$

$8 - 6 = \square$
 $\square + \square$

2

Визнач за таблицею, скільки є горнят кожного кольору.

мені було легко

у мене були сумніви

мені було складно

▶▶ ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛО ТА МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ

До уроку 95

1 Намалюй відповідну кількість предметів у кожному рядку.

3

4

1

2

2 Знайди невідомі числа і заповни таблицю.

Зменшуване	9	7		8		9	10		6
Від'ємник	8		4	6	3	6		4	5
Різниця		5	6		7		5	3	

мені було легко

у мене були сумніви

мені було складно

ПОРІВНЮЄМО МАТЕМАТИЧНІ ВИРАЗИ

До уроку 96

1

Закінчи виконання короткого запису. Розв'яжи задачу.

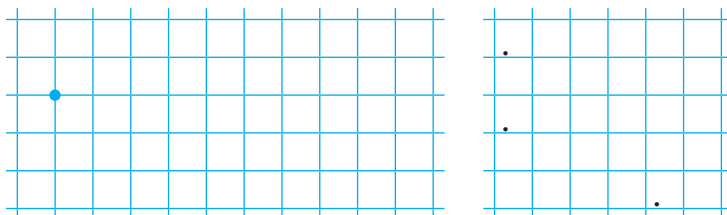
У кошику лежать 4 пиріжки з вишнями і 3 — з яблуками. Скільки всього пиріжків у кошику?

В. — п.

Ябл. — п.

} ? п.

2

З'єднай вираз із його значенням.

мені було легко

у мене були сумніви

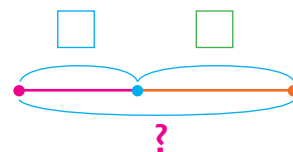
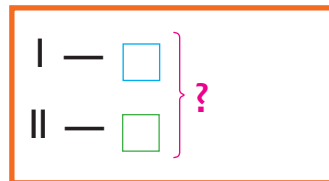
мені було складно

ОПОРНІ СХЕМИ ПРОСТИХ ЗАДАЧ

Задачі на знаходження суми

Додали
Досипали
Долили
Прийшли

Було —
—
Стало — ?

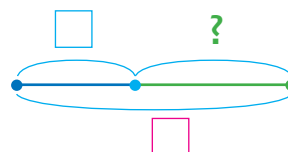
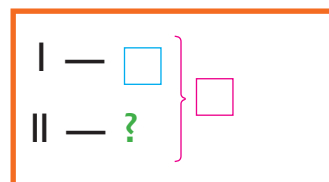

Задачі на знаходження невідомого доданка

Додали
Досипали
Долили
Прийшли

Було — ?
—
Стало —

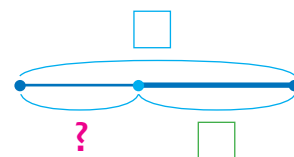
Було —
— ?
Стало —

Задачі на знаходження різниці

Прибрали
Витратили
Відлили
Пішли

Було —
—
Залишилось — ?

ОПОРНІ СХЕМИ ПРОСТИХ ЗАДАЧ

Задачі на знаходження невідомого

зменшуваного

Було — ?

_____ — □

Залишилось — □

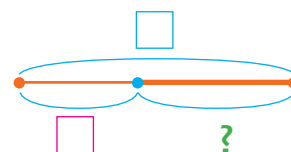
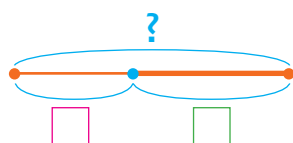
Прибрали
Витратили
Відлили
Пішли

від'ємника

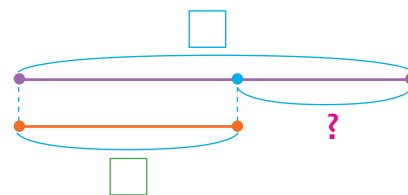
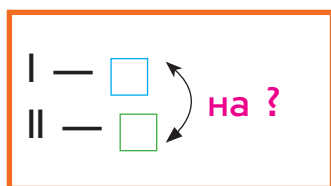
Було — □

_____ — ?

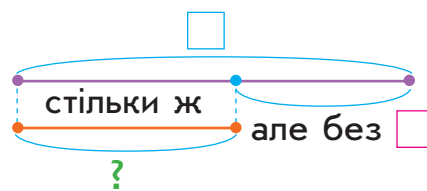
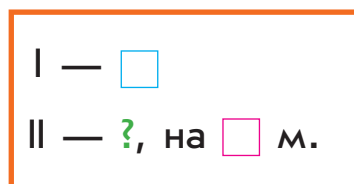
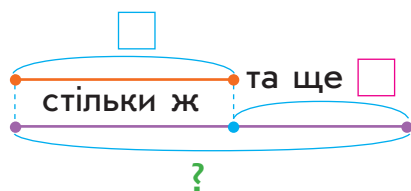
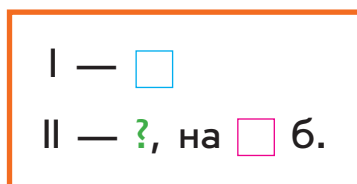
Залишилось — □

Задачі на різницеве порівняння

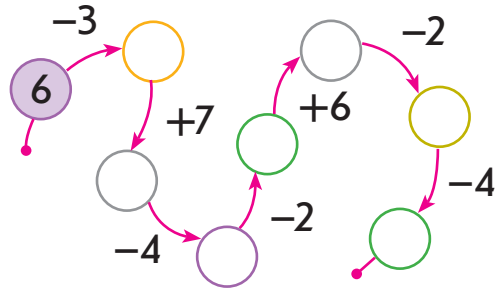
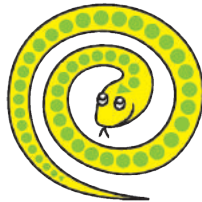
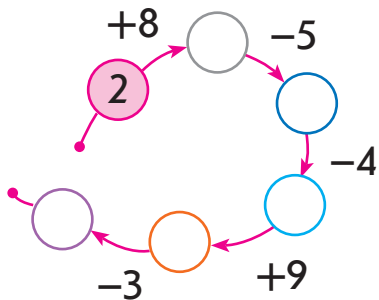
Задачі на збільшення або зменшення числа на кілька одиниць

5

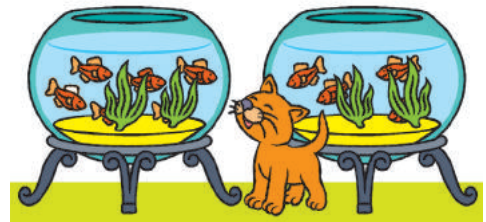
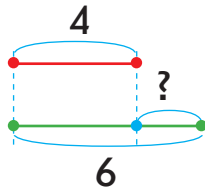
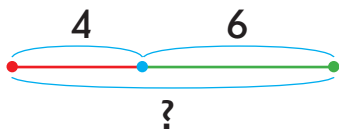
Виконай арифметичні дії за стрілками.

6

Склади запитання до умови задачі, використавши одну з поданих схем. Поцікався, які запитання склали твої однокласники.

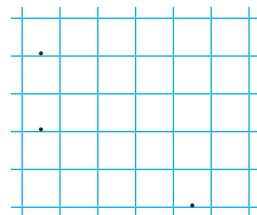
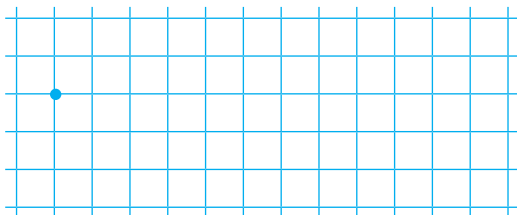
В одному акваріумі 4 рибки, а в іншому — 6.

7

Доповни умову. Розв'яжи задачу.

На піску грілися крабів. Потім 5 крабів полізли у воду. Скільки крабів залишилося на піску?

8

Впиши пропущені числа, щоб отримати істинні рівності.

$$6 - 4 = 7 - \square$$

$$5 + 2 = 6 + \square$$

$$6 - 5 = 8 - \square$$

$$5 + 3 = 4 + \square$$

$$10 - 5 = 9 - \square$$

$$3 + 6 = 2 + \square$$

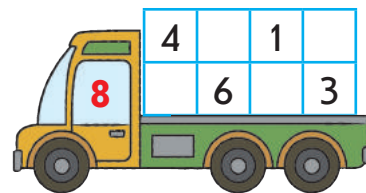
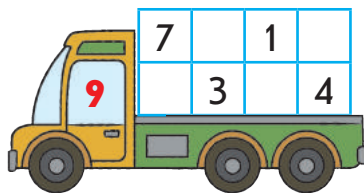
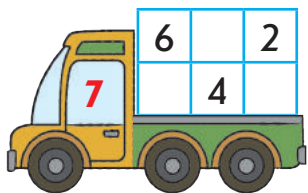
9

Катрусі подарували коробку з кольоровими кульками. У коробці 5 червоних і 5 синіх кульок. Поміркуй, яку найменшу кількість кульок треба дістати з коробки, щоб узяти кульки різних кольорів.

Готуємось до вивчення віднімання чисел 6, 7, 8, 9

1

Запиши склад чисел. Доповни рівності.

$9 = \dots + 6$	$7 = \dots + 5$	$8 = \dots + 2$	$7 = \dots + 2$
$8 = \dots + 3$	$9 = \dots + 3$	$8 = \dots + 6$	$9 = \dots + 4$
$7 = \dots + 4$	$8 = \dots + 4$	$9 = \dots + 2$	$9 = \dots + 5$

2

Знайди значення сум. Із двох будь-яких рівностей на додавання склади по дві рівності на віднімання.

$3 + 7 = \dots$	$2 + 5 = \dots$	$4 + 6 = \dots$	$3 + 5 = \dots$
\dots	\dots	\dots	\dots
\dots	\dots	\dots	\dots

3

Що залишиться, якщо від суми двох чисел відняти один доданок?

$7 + 2 - 2$	$6 + 3 - 6$	$4 + 5 - 5$	$5 + 3 - 5$

4

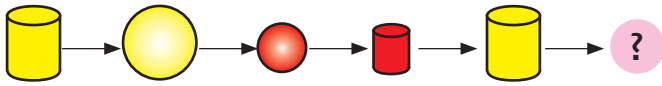
Обчисли за схемами.

$5 + 4 - 4 = \dots$	$8 + 6 - 6 = \dots$	$3 + 6 - 6 = \dots$
$2 + 7 - 7 = \dots$	$5 + 7 - 5 = \dots$	$7 + 2 - 7 = \dots$

5

Чи зручно до меншого числа додавати більше? Яким законом додавання слід скористатися? Усно обчисли значення виразів.

$3 + 6$	$2 + 5$	$1 + 9$	$4 + 5$	$2 + 7$
$4 + 6$	$3 + 7$	$2 + 8$	$1 + 6$	$3 + 5$

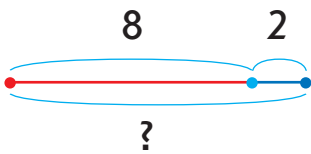

Зоровий диктант

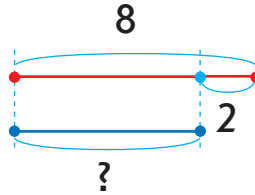
6

Добери до задачі відповідні схему і вираз.

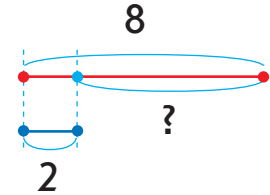
На стоянці 8 жовтих таксі, а чорних — на 2 машини менше. Скільки на стоянці чорних таксі?

$$8 + 2$$

$$8 + 2 - 2$$

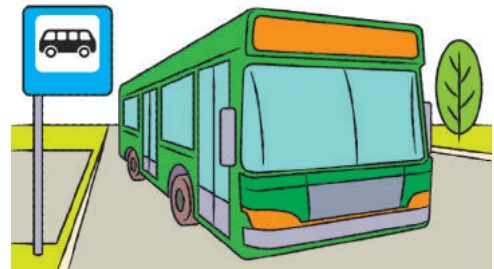

$$8 - 2$$

7

Постав запитання до кожної умови, усно розв'яжи задачі.

- 1) В автобусі було 9 пасажирів. Вийшли 2 пасажери. Скільки... ?
- 2) В автобусі було 7 пасажирів. Зайшли 2 пасажери. Скільки... ?

8

У класі 5 дівчаток і 5 хлопчиків. На екскурсію поїхали 6 дітей. Скільки могло бути серед них хлопчиків і скільки — дівчаток? Назви всі можливі варіанти.

9

Виміряй довжини відрізків AC , CK , KM . Запиши результати вимірювань. З яких відрізків складається відрізок AM ? Знайди його довжину.

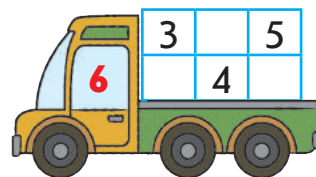
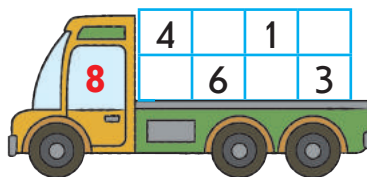
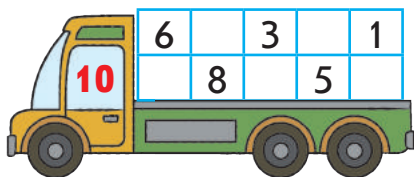
$$AC = \dots \text{ см} \quad CK = \dots \text{ см} \quad KM = \dots \text{ см}$$

$$AM = \dots$$

Готуємось до вивчення віднімання чисел 6, 7, 8, 9

1

Запиши склад чисел.

2

Запиши числа у вигляді суми двох доданків.

$10 = \dots + 7$	$8 = \dots + 4$	$6 = \dots + 5$	$8 = \dots + 3$
$10 = 8 + \dots$	$8 = 6 + \dots$	$10 = 5 + \dots$	$6 = 2 + \dots$
$10 = \dots + 1$	$6 = \dots + 1$	$10 = 4 + \dots$	$8 = \dots + 7$
$8 = 2 + \dots$	$7 = 3 + \dots$	$9 = \dots + 5$	$9 = 6 + \dots$

3

Знайди значення сум. Із двох будь-яких рівностей на додавання склади по дві рівності на віднімання.

$2 + 8 = \dots$	$3 + 5 = \dots$	$4 + 6 = \dots$	$3 + 7 = \dots$
\dots	\dots	\dots	\dots
\dots	\dots	\dots	\dots

4

Обчисли за схемами.

$3 + 4 - 4 = \dots$	$5 + 6 - 6 = \dots$	$4 + 6 - 6 = \dots$
$1 + 7 - 7 = \dots$	$4 + 7 - 4 = \dots$	$7 + 6 - 7 = \dots$

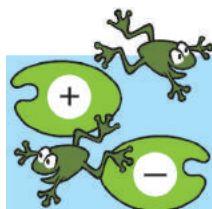
5

Встав пропущені знаки арифметичних дій.

$5 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 4$

$5 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 10$

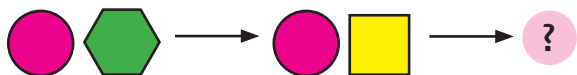
$5 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 6$

$7 \bigcirc 3 \bigcirc 4 = 6$

$7 \bigcirc 3 \bigcirc 4 = 0$

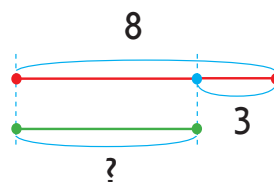
$5 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 0$

6

Добери до схеми задачу і вираз для розв'язання задачі.

- 1) Хлопчик написав 8 слів, а його брат — на 3 слова більше. Скільки слів написав брат?
- 2) Хлопчик написав 8 слів, а його брат — на 3 слова менше. Скільки слів написав брат?

$8 + 3$ $8 + 2 - 3$ $8 - 3$

7

Склади запитання до умови. Добери вираз для розв'язання задачі.

Дідусь зробив запас із 10 банок варення: 3 банки з вишневим варенням, а решта банок — зі сливовим. Скільки... ?

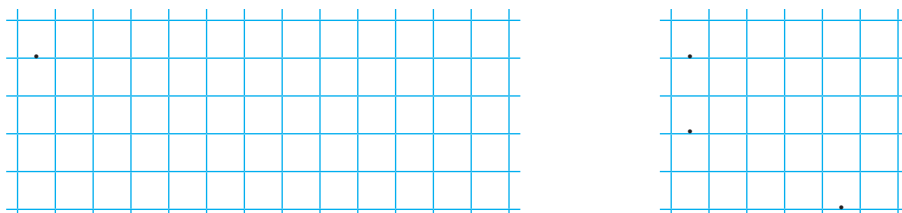
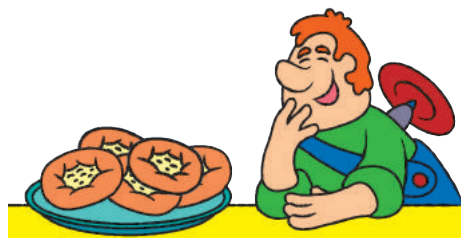

$10 + 3$ $10 - 3$ $7 + 3$ $3 + 7$ $7 - 3$

8

Послухай задачу. Що відомо в задачі? Що треба дізнатися? Розв'яжи задачу.

На столі було 7 ватрушок. Карлсон з'їв 4 ватрушки. Скільки ватрушок залишилось?

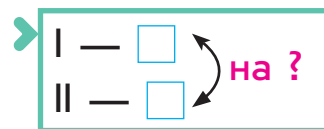
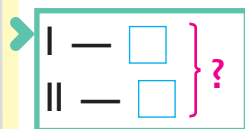

9

Знайди значення виразів.

$3\text{см} + 7\text{см} = .$ $1\text{см} + 2\text{см} + 3\text{см} = .$
 $9\text{см} - 5\text{см} = .$ $9\text{см} - 1\text{см} - 2\text{см} = .$
 $2\text{см} + 5\text{см} = .$ $2\text{см} + 6\text{см} - 4\text{см} = .$

СКЛАДАЄМО КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧ

1

Обчисли зручним способом. Запиши результат.

$3 + 6 = .$ $1 + 7 = .$ $4 + 5 = .$ $2 + 7 = .$

2

Згадай пам'ятку «Працюю над задачею». Закінчи розв'язання задачі.

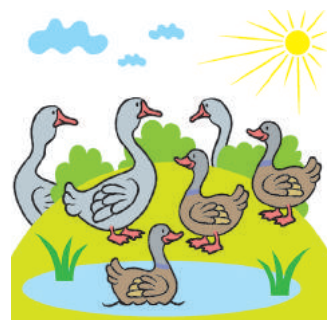
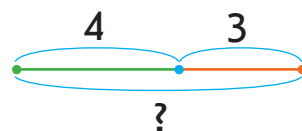
В Олі 2 груші і 1 яблуко	Умова	→ Мені відомо: ...
Скільки всього фруктів?	Запитання	→ Треба дізнатися: ... Складаю схему: ...
$2 \square 1 = \square$	Розв'язання	→ Пояснюю розв'язання: ... Розв'язую: ...
Усього \square	Відповідь	→ Відповідаю: ...

3

Розглянь кожну задачу. Про що або про кого йдеться в задачі? Розглянь короткий запис. Розкажи, що записано на схемі.

1) У бабусі 4 качки і 3 гуски. Скільки всього птахів у бабусі?

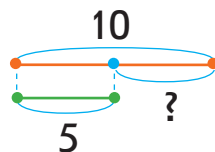
Качки — 4 пт.	} ? пт.
Гуски — 3 пт.	

2) У двох коробках лежать олівці.

У першій — 10 олівців, а в другій — 5 олівців.
На скільки менше олівців у другій коробці, ніж у першій?

I коробка — 10 ол.	} На ? ол.
II коробка — 5 ол.	

Об'єкти, про які йдеться в задачі, — це **ключові слова**.

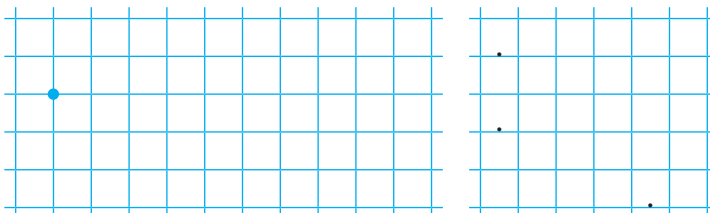

4

У кожній задачі назви ключові слова. Доповни короткий запис. Розв'яжи задачі.

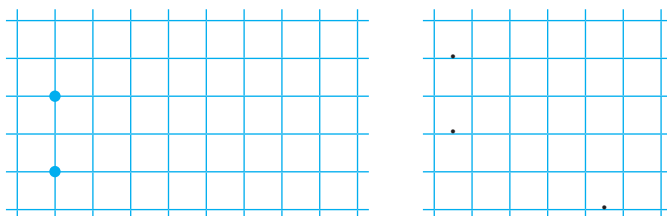
- 1) У класі було 5 дівчаток і 4 хлопчики. Скільки всього дітей було у класі?

Дівчатка	—	____	д.	} ? д.
Хлопчики	—	____	д.	

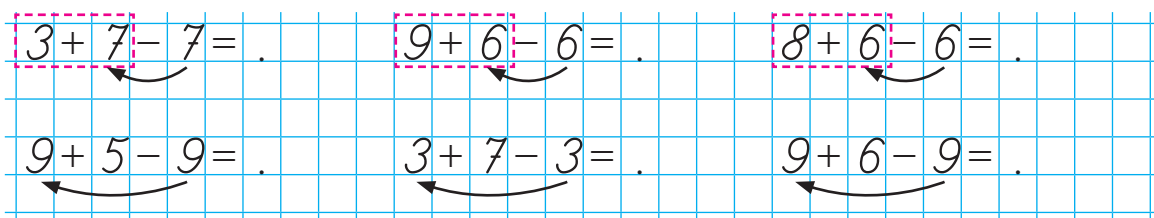
- 2) У класі було 5 дівчаток і 4 хлопчики. На скільки хлопчиків менше, ніж дівчаток?

Дівчатка	—	____	д.	) На ? д.
Хлопчики	—	____	д.	

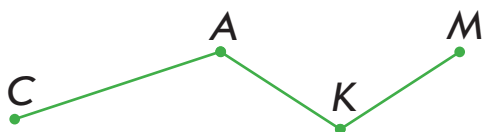
5

Обчисли за схемами.

6

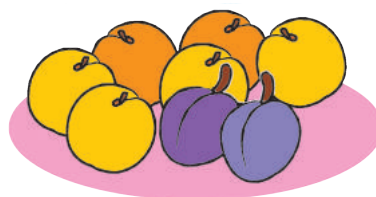
Назви кожний відрізок. Визнач довжину ламаної САКМ.

$$\square \text{ см} + \square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$$

7

У кошику 6 абрикосів і 2 сливи. Не дивлячись із кошика беруть 4 фрукти. Які це можуть бути фрукти?

ВІДНИМАЄМО ЧИСЛА 6, 7, 8, 9

сума зручних доданків

1

Заміни число сумою чисел.

$$\begin{array}{c} 6 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 7 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 5 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 3 \end{array}$$

2

Заміни зменшуваче сумою чисел. Що залишиться, якщо від суми двох чисел відняти число, яке дорівнює одному доданку? Знайди значення різниці за схемами.

$$\begin{array}{c} 9 - 7 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ 2 + 7 \end{array} = \boxed{2 + 7} - 7 = \square$$

$$\begin{array}{c} 10 - 8 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 8 \end{array} = \boxed{\square + 8} - 8 = \square$$

Від'ємник «підказує», якою сумою замінити зменшуваче.

$$\begin{array}{c} 8 - 5 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ 3 + 5 \end{array} = \boxed{3 + 5} - 5 = 3$$

Сума зручних доданків

3

Назви від'ємник. Заміни зменшуваче сумою двох доданків, один з яких дорівнює від'ємнику. Знайди значення виразів за схемами.

$$\begin{array}{c} 10 - 9 = \dots + \dots - 9 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 6 = \dots + \dots - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 8 = \dots + \dots - 8 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 - 7 = \dots + \dots - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 7 = \dots + \dots - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 7 = \dots + \dots - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 7 - 5 = \dots + \dots - 5 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 7 - 6 = \dots + \dots - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 8 = \dots + \dots - 8 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 - 6 = \dots + \dots - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 6, 7, 8, 9

I —

II — ?, на більше (менше)

1

Заміни числа сумою двох доданків.

$$\begin{array}{c} 7 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 6 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

2

Закінчи обчислення за схемами. Поясни хід обчислень. Користуйся пам'яткою «Віднімання чисел 6, 7, 8, 9».

$$\begin{array}{c} 8 - 7 = \boxed{1 + 7} - 7 = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ 1 + 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 6 = \boxed{\square + 6} - 6 = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 8 = \boxed{\square + 8} - 8 = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 7 = \square + \square - \square = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ \square + \square \end{array}$$

Віднімання чисел 6, 7, 8, 9

1. Подаю зменшуване у вигляді суми зручних доданків.
2. Від суми віднімаю число, що дорівнює одному з доданків; залишається інший доданок.
3. Називаю результат.

3

Заміни зменшуване сумою двох доданків. Закінчи обчислення.

$$\begin{array}{c} 8 - 6 = \dots + 6 - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 7 = \dots + \dots - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 7 = \dots + 7 - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

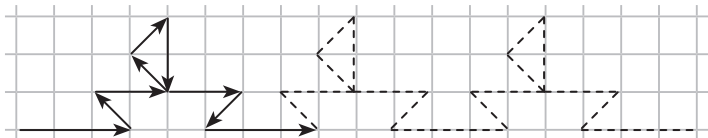
$$\begin{array}{c} 10 - 6 = \dots + \dots - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 7 - 6 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 - 7 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 8 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 6 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

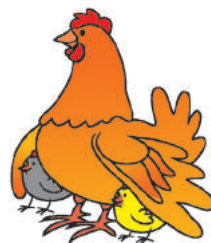
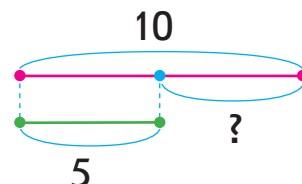

4

Поясни, як склали короткий запис і схему до кожної задачі.

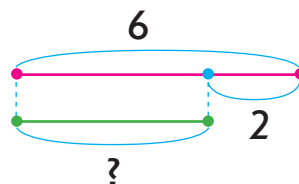
- 1) У першої квочки 10 курчат, а в другій — 5.
На скільки менше курчат у другій квочки, ніж у першої?

I квочка — 10 к.
II квочка — 5 к. На ? к.

- 2) У кролиці народилося 6 сірих кроленят,
а білих — на 2 менше. Скільки білих кроленят народилось у кролиці?

Сірі — 6 кр.
Білі — ? кр., на 2 кр. менше

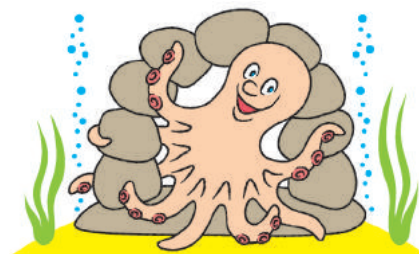

5

Добери до задачі короткий запис.

Щоб побудувати собі хатку, восьминіг збирав камінці:

- першого дня він зібрав 7 камінців,
а другого дня — 3 камінці. На скільки більше камінців зібрав восьминіг першого дня, ніж другого?

I день — 7 к.
II день — 3 к. На ? к.

I день — 7 к.
II день — 3 к. } ? к.

6

На березі океану лежали 5 моржів і 7 тюленів. 6 звірів рушили до океану, щоб поплавати. Поміркуй, чи міг бути серед них хоча б один морж? Чи міг бути серед них хоча б один тюлень?

СКЛАДАЄМО КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧІ

Було —
Дали —
Стало — ?

Було —
Віддали —
Залишилось — ?

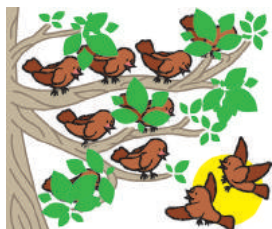
1

Визнач, про кого йдеться в кожній задачі. Що відбувалося з птахами? Назви ключові слова. Розглянь короткий запис. Усно розв'яжи задачі.

- 1) На дереві було 8 горобців. Від них полетіли 2 горобці. Скільки горобців залишилось на дереві?

Було — 8 г.
Полетіли — 2 г.
Залишилось — ? г.

- 2) На дереві було 8 горобців. До них прилетіли 2 горобці. Скільки горобців стало на дереві?

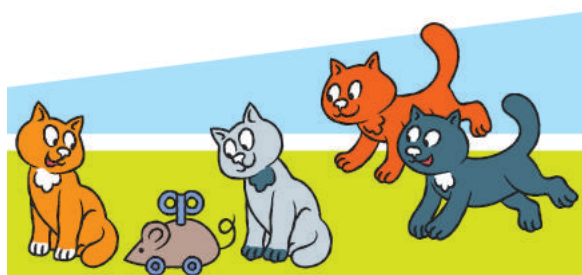
Було — 8 г.
Прилетіли — 2 г.
Стало — ? г.

Слова, які розкривають, що відбувалося в задачі, — це **ключові слова**.

2

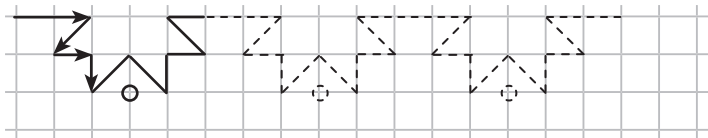
З'єднай лінією малюнок і відповідний короткий запис. Заповни порожні клітинки.

Було — тв.
Пішли — тв.
Залишилося — ? тв.

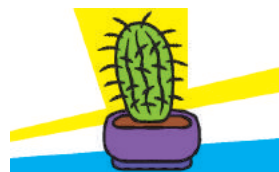
Було — тв.
Прийшли — тв.
Стало — ? тв.

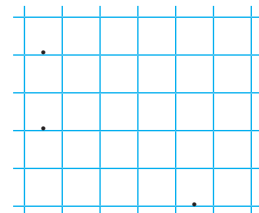
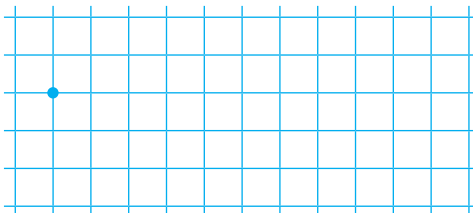
3

Закінчи виконання короткого запису до кожної задачі. Розв'яжи задачі.

- 1) У Дениса було 5 кактусів. Дідусь подарував йому ще 4 кактуси. Скільки кактусів стало в Дениса?

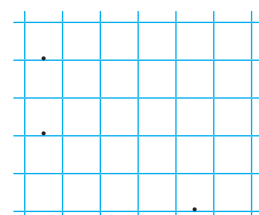
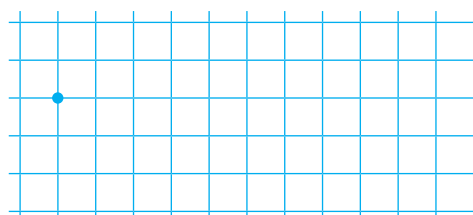
Було — к.
Подарував — к.
Стало — ? к.

- 2) В Юлі було 8 фіалок. Вона віддала подрузі 2 фіалки. Скільки фіалок залишилось у Юлі?

Було — ф.
Віддала — ф.
Залишилось — ? ф.

4

Знайди значення виразів за схемами.

$$\begin{array}{c} 6 - 5 = \dots + \dots - 5 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 - 7 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 8 = \dots + \dots - 8 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 9 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 7 - 6 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 8 - 5 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 - 7 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 9 - 7 = \dots + \dots - \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

5

На дереві сиділо 5 горобців і 7 синиць. Потім 6 пташок полетіли. Поміркуй, чи могла б бути серед них хоча б одна синиця.

ЗНАХОДИМО НЕВІДОМІ ЗМЕНШУВАНЕ І ВІД'ЄМНИК

1

На схемах наведи червоним олівцем перший доданок, зеленим — другий доданок; синім олівцем — зменшуване, жовтим — від'ємник. Покажи дужками суму; різницю. Доповни рівності.

$$2 + 5 = \square$$

$$6 - 3 = \square$$

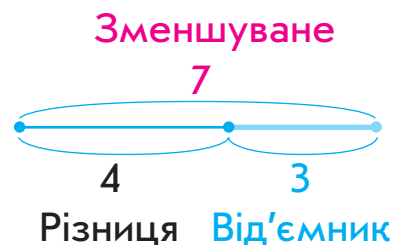
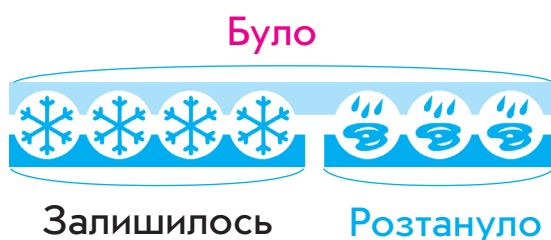
2

Прокоментуй ситуацію. Скільки сніжинок було спочатку? Скільки сніжинок розтануло? Скільки залишилося? Прочитай першу рівність, назви компоненти. Як ці компоненти проілюстровано на схемі? Як знайти невідомі компоненти в різниці?

$$7 - 3 = 4$$

$$4 + 3 = \square$$

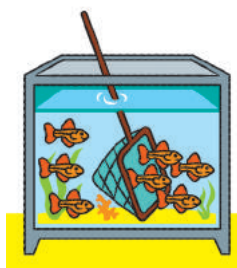
$$7 - 4 = \square$$

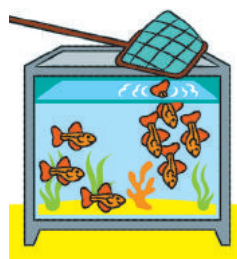
Щоб знайти **зменшуване**, треба до різниці **додати** від'ємник. Щоб знайти **від'ємник**, треба від зменшуваного **відняти** різницю.

3

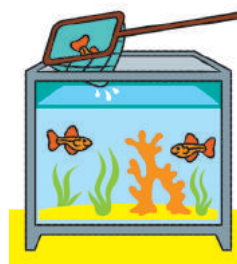
Прочитай рівності. Назви компоненти і результат. Що невідомо? Як знайти невідоме в кожному випадку?

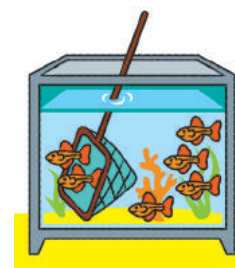
$$\square - 4 = 3$$

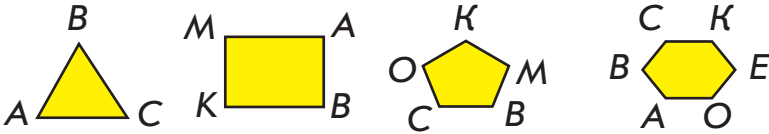
$$3 + 4 = \square$$

$$6 - \square = 2$$

$$6 - 2 = \square$$

4

Знайди невідомі компоненти.

$3 + \dots = 6$	$\dots - 4 = 6$	$\dots + 3 = 5$	$\dots - 2 = 1$
$9 - \dots = 2$	$\dots - 5 = 3$	$6 - \dots = 5$	$\dots + 5 = 7$

5

Послухай задачі. Поясни, як склали короткий запис кожної задачі.

- 1) В Оленки **було 8** олівців.
 Подруга **дала** їй ще **2** олівці.
Скільки олівців **стало** в Оленки?

Було — 8 ол.
 Дала — 2 ол.
 Стало — ? ол.

- 2) В Оленки **було 6** олівців. Після того як подруга їй **дала** ще кілька олівців, у Оленки **стало 9** олівців.
Скільки олівців **дала** Оленці подруга?

Було — 6 ол.
 Дала — ? ол.
 Стало — 9 ол.

- 3) Після того як Оленці подруга **дала 3** олівці, в Оленки **стало 7** олівців.
Скільки олівців **було** спочатку в Оленки?

Було — ? ол.
 Дала — 3 ол.
 Стало — 7 ол.

6

Знайди значення виразів. Запиши результати.

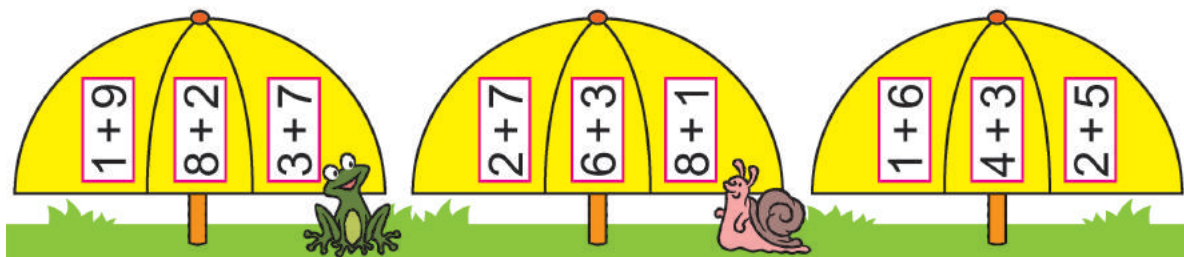
$9 - 6 = \dots$	$10 - 9 = \dots$	$7 - 6 = \dots$
$8 - 7 = \dots$	$6 - 5 = \dots$	$10 - 8 = \dots$

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

1

Склад яких чисел записано на парасольках?

2

Поясни за схемами, як можна виконати віднімання. Закінчи обчислення.

$$7 - 6 = \square + \square - \square = \square$$

1+6

$$10 - 6 = \square + \square - \square = \square$$

$\square + \square$

$$8 - 7 = \square + \square - \square = \square$$

1+7

$$9 - 8 = \square + \square - \square = \square$$

$\square + \square$

3

Знайди значення виразів за схемами.

$$9 - 7 = \square$$

$\square + \square$

$$8 - 6 = \square$$

$\square + \square$

$$9 - 8 = \square$$

$\square + \square$

$$10 - 6 = \square$$

$\square + \square$

4

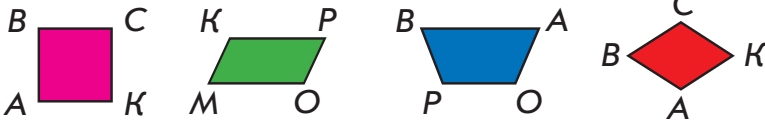
Знайди невідомі компоненти.

9 - . = 4 . - 4 = 3 8 - . = 5 . + 4 = 5

5

Знайди невідомі числа. Заповни таблицю.

Зменшуване	8	9		10		7		9	10
Від'ємник	4		5		2	4	6		2
Різниця		5	4	3	3		4	5	

6

Постав усі можливі запитання до умови задачі. Добери до задачі короткий запис. Розв'яжи задачу усно.

Тато забив 8 цвяхів, а син — 2 цвяхи.

Тато — 8 цв.
Син — 2 цв. } ? цв.

Тато — 8 цв.
Син — 2 цв.) На ? цв.

Тато — 8 цв.
Син — ? цв., на 2 цв. менше

7

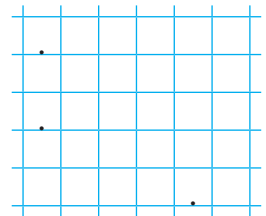
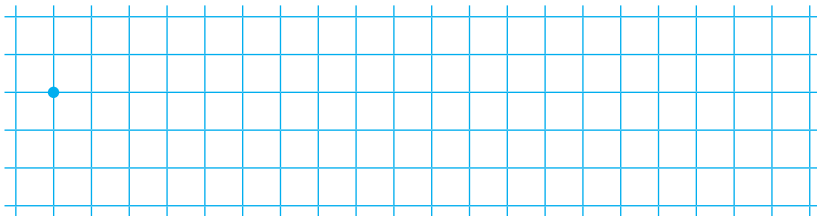
Склади до запитання умову задачі із числами 6 і 4. Добери до складеної задачі короткий запис. Розв'яжи задачу.

Скільки дітей стало в класі?

Було — 6 д.
Вийшли — 4 д.
Стало — ? д.

Було — 4 д.
Прийшли — ? д.
Стало — 6 д.

Було — 6 д.
Прийшли — 4 д.
Стало — ? д.

8

Встав пропущені знаки арифметичних дій.

$6 \bigcirc 3 = 9$

$8 \bigcirc 5 = 3$

$5 \bigcirc 4 < 9$

$6 \bigcirc 3 < 9$

$8 \bigcirc 5 > 3$

$8 \bigcirc 2 > 8$

9

На цьому тижні учень відвідав 9 занять у гуртку, причому він відвідував заняття щодня. Поміркуй, чи був на цьому тижні такий день, коли учень відвідав 2 заняття.

ПОРІВНЮЄМО МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ І ЧИСЛО

1

Усно визнач, на скільки в кожній парі одне число більше або менше за інше.

2

Порівняй числа в першому рядку стовпчика. Як допоможе отримана нерівність порівняти вираз і число в другому рядку стовпчика?

$$6 \bigcirc 3$$

$$4 + 2 \bigcirc 3$$

$$5 \bigcirc 4$$

$$7 - 2 \bigcirc 4$$

$$4 \bigcirc 7$$

$$4 \bigcirc 10 - 3$$

Щоб порівняти математичний вираз і число, слід:

- 1) **знайти** значення математичного виразу;
- 2) **порівняти** одержаний результат із даним числом;
- 3) **поставити відповідний знак** між математичним виразом і числом.

3

Порівняй числа в першому рядку стовпчика. Порівняй вираз і число у другому рядку.

$4 \bigcirc 8$	$3 \bigcirc 5$	$7 \bigcirc 10$	$9 \bigcirc 6$
$4 \bigcirc (5 + 3)$	$3 \bigcirc (9 - 4)$	$7 \bigcirc (5 + 5)$	$9 \bigcirc (8 - 2)$

4

У кожному стовпчику спочатку знайди значення виразу, а потім виконай порівняння за схемою. Зроби висновок про результат порівняння виразу та числа.

$(9 - 5) \bigcirc 3$	$(8 + 2) \bigcirc 9$	$6 \bigcirc (4 + 2)$	$8 \bigcirc (9 - 3)$
$. \bigcirc 3$	$. \bigcirc 9$	$6 \bigcirc .$	$8 \bigcirc .$

5

Встав пропущені знаки арифметичних дій.

$7 \bigcirc 2 = 9$

$6 \bigcirc 4 > 9$

$3 \bigcirc 4 < 8$

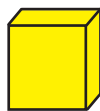
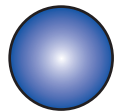
$5 \bigcirc 3 < 8$

$7 \bigcirc 5 > 4$

$6 \bigcirc 2 > 7$

$4 \bigcirc 2 < 8$

$8 \bigcirc 2 < 10$

6

Добери короткий запис до кожної задачі. Розв'яжи хоча б одну задачу. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

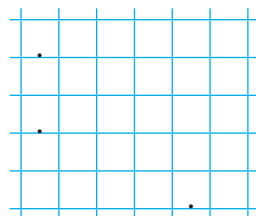
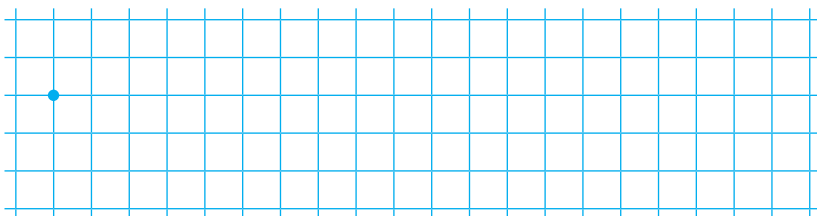
- 1) В Олега було 5 цукерок. Друг дав йому ще 3 цукерки. Скільки цукерок стало в Олега?
- 2) В Олега було 5 цукерок. Після того як друг дав йому ще кілька цукерок, в Олега стало 8 цукерок. Скільки цукерок дав Олегові друг?
- 3) Після того як друг дав Олегові 3 цукерки, в Олега стало 8 цукерок. Скільки цукерок було в Олега спочатку?

Було — 5 ц.
Дав — ? ц.
Стало — 8 ц.

Було — ? ц.
Дав — 3 ц.
Стало — 8 ц.

Було — 5 ц.
Дав — 3 ц.
Стало — ? ц.

7

Знайди невідомі компоненти.

$$6 - \dots = 4 \quad \dots - 5 = 3 \quad 8 - \dots = 2 \quad \dots + 4 = 4$$

8

Знайди значення виразів за зразком.

$\begin{array}{r} 9 - 7 = 2 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 2 + 7 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 - 7 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 - 5 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 10 - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 10 - 9 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 7 - 6 = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

1

Склади таблиці віднімання. Досліди, як змінюється зменшуване. Як ця зміна впливає на значення різниці?

5
6
7
8
9
10

 $- 5 =$

6
7
8
9
10

 $- 6 =$

7
8
9
10

 $- 7 =$

8
9
10

 $- 8 =$

9
10

 $- 9 =$

2

Досліди, як зміна компонента впливає на результат.

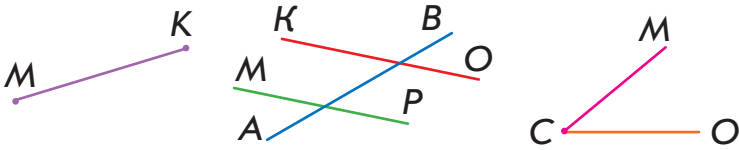
$+4 \left(\begin{array}{l} 2+3=5 \\ \square+3=\square \end{array} \right) ?$
 $+ \square \left(\begin{array}{l} 6-5=1 \\ 8-5=\square \end{array} \right) ?$
 $- \square \left(\begin{array}{l} 10-6=4 \\ 7-6=\square \end{array} \right) ?$

$+1 \left(\begin{array}{l} 9-3=6 \\ \square-3=\square \end{array} \right) ?$
 $- \square \left(\begin{array}{l} 3+4=7 \\ 1+4=\square \end{array} \right) ?$
 $+ \square \left(\begin{array}{l} 6+2=8 \\ 8+2=\square \end{array} \right) ?$

3

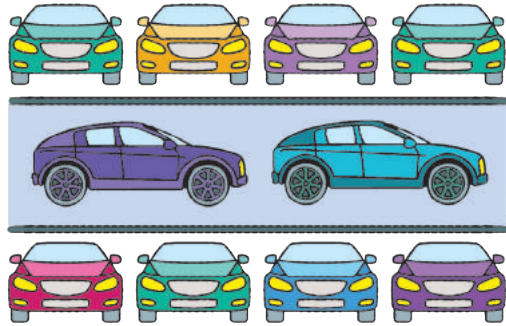
Знайди значення виразів у двох будь-яких стовпчиках.

$10-9$	$7-6$	$2+7$	$7-5$
$3+3$	$8-3$	$6-2$	$4+6$
$5-2$	$3+5$	$5+3$	$9-4$
$10-8$	$9-7$	$8-7$	$3+7$
$2+6$	$3+6$	$1+6$	$10-6$

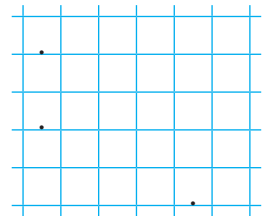
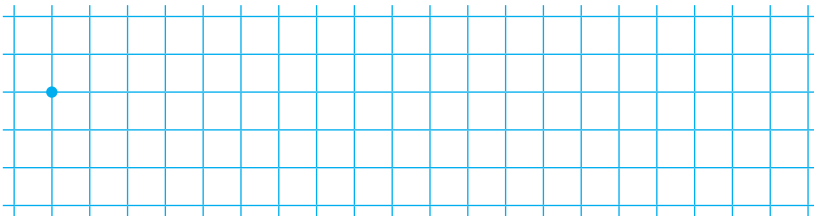
4

Склади задачі про автомобілі за короткими записами. Розв'яжи хоча б одну задачу.

Було — 10 авт.
Поїхало — 7 авт.
Залишилось — ? авт.

Було — 8 авт.
Приїхало — 2 авт.
Стало — ? авт.

5

Виконай порівняння за схемами.

$5 + 2 \bigcirc 6$	$8 - 3 \bigcirc 6$	$7 \bigcirc 9 - 5$	$5 \bigcirc 7 - 3$
$6 - 4 \bigcirc 3$	$3 + 3 \bigcirc 5$	$4 \bigcirc 5 - 3$	$9 \bigcirc 4 + 4$

6

Знайди невідомі числа. Заповни таблицю.

Доданок	3	5		3		7	3		4	5	
Доданок		4	4		5		6	8		3	5
Сума	8		6	7	10	9		10	7		9

7

Мишко вищий за Вітю, але нижчий за Сашка. Вітя вищий за Петра. Хто з хлопчиків є найнижчим?

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛО ТА МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ

1

Виконай порівняння, скориставшись підказками.

$3+4 \bigcirc 6$	$8-6 \bigcirc 4$	$9 \bigcirc 8+2$	$3 \bigcirc 6-3$
$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$
$9-4 \bigcirc 5$	$6+3 \bigcirc 9$	$2 \bigcirc 6-5$	$8 \bigcirc 4+2$
$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$	$\cdot \bigcirc \cdot$

2

Порівняй, не обчислюючи значення виразів. Поясни, як це зробити.

$8-2 \bigcirc 8$

$6 \bigcirc 6+3$

$9 \bigcirc 9-7$

$7 \bigcirc 7+3$

$4+5 \bigcirc 4$

$10-6 \bigcirc 10$

3

Розподіли нерівності на групи за способом порівняння: без обчислення; з обчисленням.

$7+2 > 7$

$6+2 = 8$

$6-3 < 6$

$4+4 < 9$

$4+5 > 5$

$2+6 > 2$

$9-2 < 9$

$10-7 < 4$

$5+3 > 3$

4

Знайди значення виразів, скориставшись підказками.

$9-7+6 = \cdot$

$1+8-3 = \cdot$

$6+4-7 = \cdot$

$10-4+2 = \cdot$

$8-7+4 = \cdot$

$3+2-5 = \cdot$

$3+6-8 = \cdot$

$9-5+2 = \cdot$

$10-5+2 = \cdot$

$2+8-5 = \cdot$

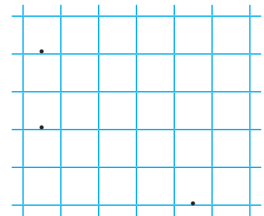
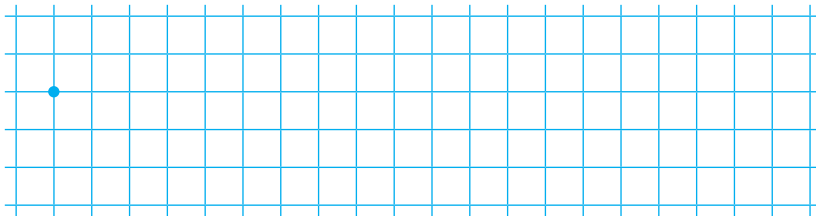
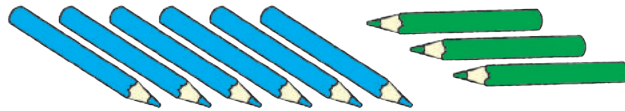
$3+4-5 = \cdot$

$10-6+4 = \cdot$

5

Послухай задачу. Чого бракує? Доповни умову, розв'яжи задачу.

У Лесі олівців, а в Сашка на 4 олівці менше, ніж у Лесі. Скільки олівців у Сашка?

6

Склади умову задачі до запитання та виразу.

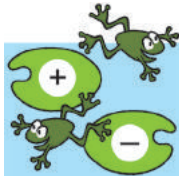
Скільки шоколадних цукерок лежало у вазі?

$$8 - 6$$

7

Встав пропущені знаки арифметичних дій.

$6 \bigcirc 5 < 5$

$9 > 9 \bigcirc 7$

$8 > 8 \bigcirc 2$

$4 \bigcirc 2 > 4$

$8 < 8 \bigcirc 1$

$5 \bigcirc 3 < 5$

$6 \bigcirc 4 < 6$

$10 > 10 \bigcirc 3$

$7 \bigcirc 3 > 7$

8

Досліди, як зміна зменшуваного впливає на значення різниці. Доповни рівності за схемами.

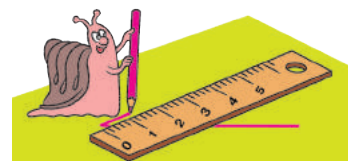
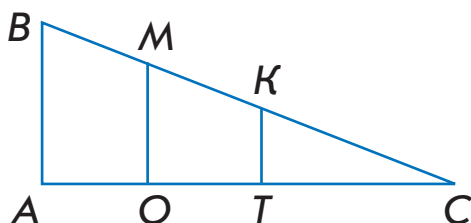
$$+ \square \left(\begin{array}{l} 8 - 7 = 1 \\ 10 - 7 = \square \end{array} \right) ?$$

$$- \square \left(\begin{array}{l} 8 - 2 = 6 \\ 6 - 2 = \square \end{array} \right) ?$$

$$- \square \left(\begin{array}{l} 10 - 6 = 4 \\ 7 - 6 = \square \end{array} \right) ?$$

9

З'ясуй, скільки трикутників зображено на кресленні. Назви їх.

ПОРІВНЮЄМО МАТЕМАТИЧНІ ВИРАЗИ

1

Замалюй вирази, значення яких менше ніж 5.

2

Порівняй, не обчислюючи значення виразів.

$5 + 4 \bigcirc 4$	$6 \bigcirc 6 + 2$	$9 \bigcirc 9 - 6$	$6 + 2 \bigcirc 2$
$7 \bigcirc 7 - 3$	$3 + 4 \bigcirc 4$	$5 - 3 \bigcirc 5$	$8 \bigcirc 8 - 4$

3

Виконай порівняння, скориставшись підказками.

$9 - 7 \bigcirc 3$	$6 \bigcirc 7 + 2$	$4 \bigcirc 8 - 3$	$3 + 6 \bigcirc 10$
$\dots \bigcirc \dots$	$\dots \bigcirc \dots$	$\dots \bigcirc \dots$	$\dots \bigcirc \dots$

4

Виконай порівняння в першому рядку стовпчика. Розглянь другий рядок у стовпчику. Що потрібно зробити, щоб порівняти два вирази?

$5 + 3 \bigcirc 9$

$10 - 7 \bigcirc 4$

$4 \bigcirc 8 - 5$

$5 + 3 \bigcirc 8 + 1$

$10 - 7 \bigcirc 9 - 5$

$2 + 2 \bigcirc 8 - 5$

Щоб порівняти математичні вирази, слід:

- 1) **знайти** значення одного математичного виразу;
- 2) **знайти** значення іншого математичного виразу;
- 3) **порівняти** одержані **результати**, **поставити** відповідний **знак** між виразами.

5

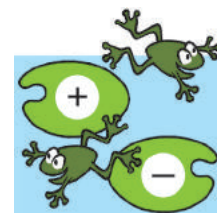
Встав пропущені знаки арифметичних дій.

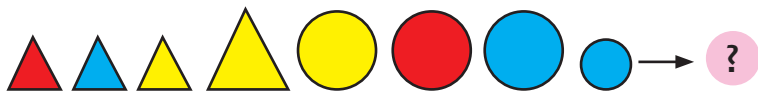
$4 + 4 > 7 \bigcirc 1$

$8 - 2 < 7 \bigcirc 3$

$5 + 2 < 7 \bigcirc 1$

$9 - 3 > 6 \bigcirc 1$

6

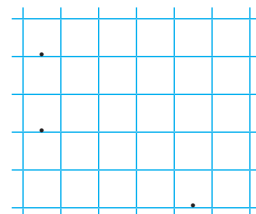
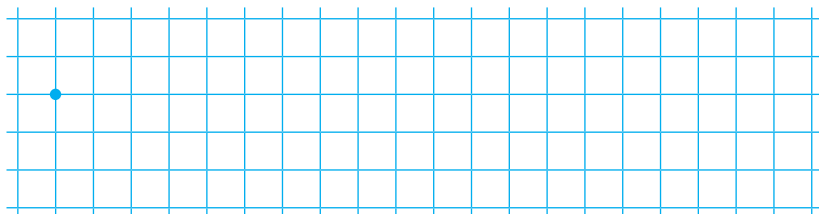
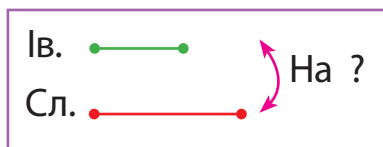
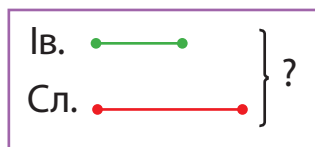
Порівняй математичні вирази за зразком.

$8 - 3 < 2 + 4$ ↓ ↑ ↘ 5 < 6	$6 + 2 \bigcirc 10 - 3$ ↓ ↑ ↘ . .	$9 - 6 \bigcirc 7 - 4$ ↓ ↑ ↘ . .
$10 - 7 \bigcirc 2 + 2$ ↓ ↑ ↘ . .	$8 + 1 \bigcirc 10 - 2$ ↓ ↑ ↘ . .	$7 - 5 \bigcirc 8 - 4$ ↓ ↑ ↘ . .

7

Послухай умову задачі. Розглянь схеми. До кожної схеми постав запитання. Розв'яжи хоча б одну задачу.

Іван і Славко чергували в класі. Іван полив 4 квітки, а Славко — 6.

8

Віднови знаки арифметичних дій в істинних рівностях.

$6 \bigcirc 3 \bigcirc 1 = 10$	$4 \bigcirc 1 \bigcirc 2 = 3$	$7 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 6$
$6 \bigcirc 3 \bigcirc 1 = 8$	$4 \bigcirc 1 \bigcirc 2 = 7$	$7 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 2$
$6 \bigcirc 3 \bigcirc 1 = 2$	$4 \bigcirc 1 \bigcirc 2 = 1$	$7 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 8$

9

Розбий записи на дві групи за способом порівняння: без обчислення; з обчисленням. Виконай порівняння.

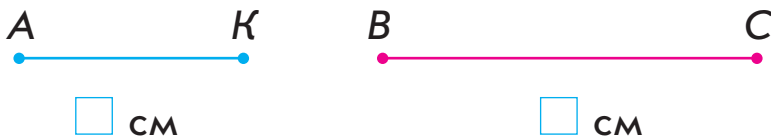
$9 - 6 \bigcirc 9$	$8 \bigcirc 9 - 2$	$9 - 7 \bigcirc 3$
$2 + 6 \bigcirc 10$	$5 \bigcirc 3 + 3$	$6 \bigcirc 6 + 3$
$5 + 3 \bigcirc 9$	$7 \bigcirc 7 - 4$	$8 - 6 \bigcirc 8$

ВІМІРЮЄМО МАСИ ПРЕДМЕТІВ

- 1 кілограм — 1 кг
- терези
- гирі

1

Виміряй довжини відрізків. Який відрізок довший? На скільки? Склади відповідну рівність.

$$. \text{ см} . . \text{ см} = . \text{ см}$$

2

Знайди значення виразів.

$$3 \text{ см} + 6 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$4 \text{ см} + 5 \text{ см} - 1 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$8 \text{ см} - 3 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$7 \text{ см} - 4 \text{ см} + 2 \text{ см} = \square \text{ см}$$

3

Порівняй вирази за схемами.

$$10 - 6 \quad \bigcirc \quad 2 + 3$$

$$5 + 3 \quad \bigcirc \quad 10 - 2$$

$$5 \text{ см} + 3 \text{ см} \quad \bigcirc \quad 7 \text{ см} + 2 \text{ см}$$

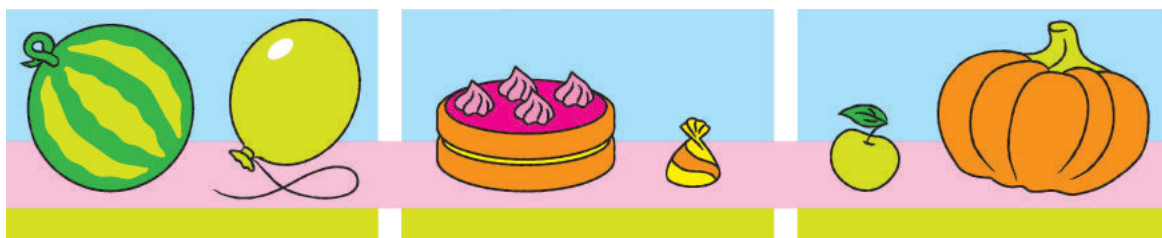
$$9 \text{ см} - 6 \text{ см} \quad \bigcirc \quad 6 \text{ см} - 3 \text{ см}$$

$$\square \text{ см} \quad \bigcirc \quad \square \text{ см}$$

$$\square \text{ см} \quad \bigcirc \quad \square \text{ см}$$

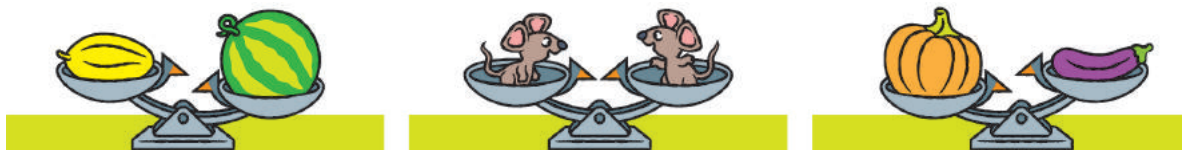
4

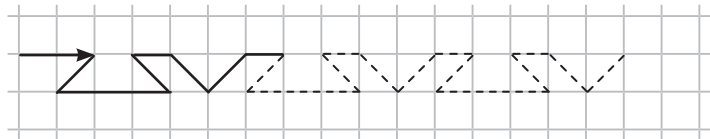
Порівняй пари предметів за їх масою. Що важче? Що легше?

5

Розглянь пристрій для вимірювання маси — терези. Визнач за малянками, які предмети легші; які важчі; які однакові за масою.

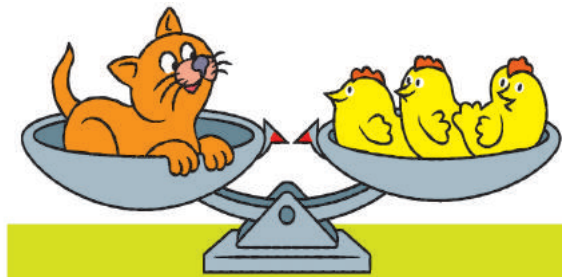
Графічний диктант

6

Визнач масу киці «в мишах» і «в пташенятах».

$$1 \text{ к.} = \square \text{ м.}$$

$$1 \text{ к.} = \square \text{ пт.}$$

Для зручності люди домовились вимірювати масу однаковими мірками. Одна з мірок маси — 1 кілограм.

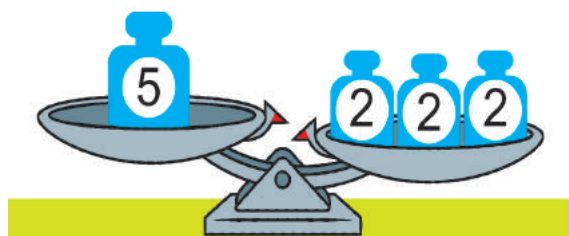
Кілограм

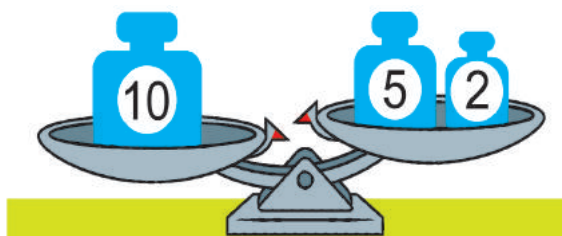
1 кілограм
1 кг

7

Порівняй іменоване число і математичний вираз.

$$5 \text{ кг} \bigcirc 2 \text{ кг} + 2 \text{ кг} + 2 \text{ кг}$$

$$10 \text{ кг} \bigcirc 2 \text{ кг} + 5 \text{ кг}$$

8

Спробуй знайти в записах «секрет». Розгадай його та порівняй вирази.

$$4 + 3 \bigcirc 4 - 3$$

$$8 - 6 \bigcirc 9 - 6$$

$$3 + 4 \bigcirc 6 + 4$$

$$10 - 3 \bigcirc 10 - 5$$

$$5 + 2 \bigcirc 6 + 2$$

$$7 + 3 \bigcirc 7 - 3$$

$$9 - 6 \bigcirc 9 - 7$$

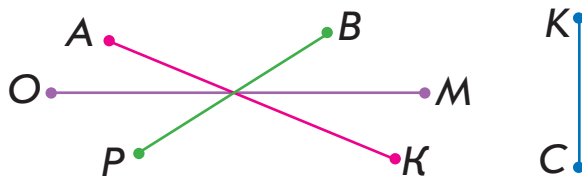
$$2 + 5 \bigcirc 5 + 3$$

ВІМІРЮЄМО МІСТКОСТІ ПОСУДИН

1 літр — 1 л

1

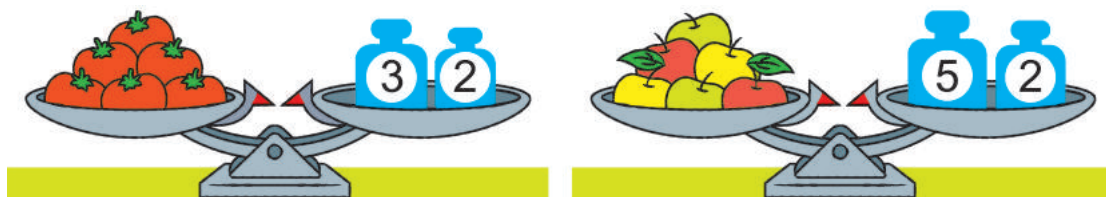
Вимірй довжини відрізків. Який відрізок є найдовшим? найкоротшим?

$AK = . \text{ см}$ $PB = . \text{ см}$
 $OM = . \text{ см}$ $CK = . \text{ см}$

2

Визнач масу предметів за малюнками. Чого більше: овочів чи фруктів?

3

Посудини мають місткість. Порівняй «на око» місткості посудин у парах.

4

Сашко вимірював місткість відра «в чайниках» і місткість чайника — «в банках». Хлопчик одержав такі результати: 1 відро = 2 чайники води; 1 чайник = 2 банки води. Скільки банок води вміститься у відрі?

Для зручності люди домовились вимірювати місткість однаковими мірками. Одна з мірок місткості посудин — 1 літр.

Літр

1 літр
1 л

Зоровий диктант

5

Визнач місткість каструлі в літрах, якщо відомо, що для її заповнення слід вилити воду з усіх банок, зображених на малюнку.

6

Порівняй іменовані числа.

$9 \text{ см} \bigcirc 7 \text{ см}$

$4 \text{ кг} \bigcirc 6 \text{ кг}$

$8 \text{ см} \bigcirc 6 \text{ см}$

$5 \text{ кг} \bigcirc 8 \text{ кг}$

$3 \text{ см} \bigcirc 10 \text{ см}$

$6 \text{ кг} \bigcirc 3 \text{ кг}$

$8 \text{ л} \bigcirc 6 \text{ л}$

$9 \text{ л} \bigcirc 4 \text{ л}$

$5 \text{ л} \bigcirc 7 \text{ л}$

7

Знайди значення виразів.

$10 \text{ см} - 7 \text{ см} = \square \text{ см}$

$4 \text{ см} + 6 \text{ см} = \square \square \text{ см}$

$10 \text{ кг} - 8 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$5 \text{ кг} + 3 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$9 \text{ кг} - 5 \text{ кг} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$7 \text{ см} + 2 \text{ см} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$4 \text{ л} + 4 \text{ л} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$10 \text{ л} - 5 \text{ л} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

8

Знайди значення виразів, запиши результати.

$9 \text{ см} - 6 \text{ см} + 5 \text{ см} = \square \text{ см}$

$6 \text{ кг} + 4 \text{ кг} - 7 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$9 \text{ кг} - 7 \text{ кг} + 4 \text{ кг} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$5 \text{ кг} + 3 \text{ кг} - 8 \text{ кг} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$8 \text{ л} - 6 \text{ л} + 7 \text{ л} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$6 \text{ л} + 2 \text{ л} - 7 \text{ л} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$10 \text{ л} - 5 \text{ л} - 2 \text{ л} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

$9 \text{ см} - 5 \text{ см} + 4 \text{ см} = \square \underline{\hspace{1cm}}$

9

Закінчи виконання короткого запису. Розв'яжи задачу.

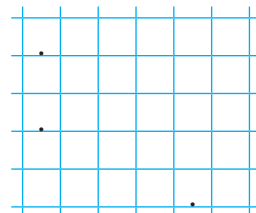
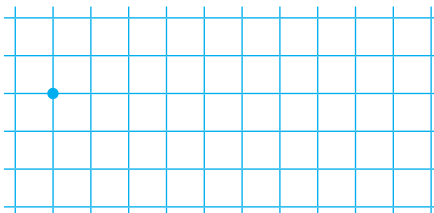
У кухаря Івана було 10 л олії. За день він витратив 3 л. Скільки літрів олії залишилось у кухаря?

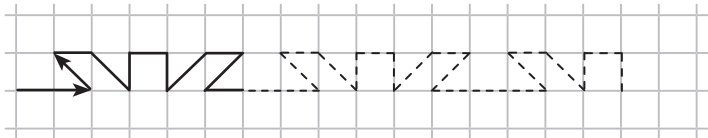

Було — \square л

Витратив — \square л

Залишилось — ? л

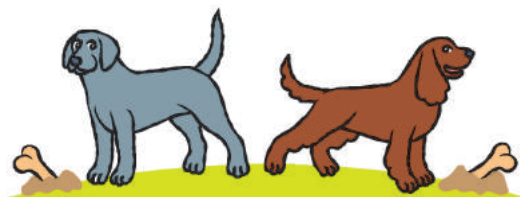
3

До кожної задачі виконай короткий запис. Розв'яжи задачі.

- 1) Кіт Кузя запросив гратися 6 мишей. А кіт Мурчун — ще 2. Скільки мишей прийшло гратися до котів?

- 2) Пес Рекс приховав 4 кісточки, а пес Матрос — 7. На скільки більше кісточок приховав Матрос?

4

Заповни таблицю.

Зменшуване	10	9		8	10		7	9		10	8		4
Від'ємник	7		3	5		2	5		2	9		3	4
Різниця		8	4		6	3		6	7		6	7	

5

Встав знаки арифметичних дій, щоб одержати істинні нерівності.

$7 \bigcirc 2 < 7 \bigcirc 3$

$3 \bigcirc 2 < 3 \bigcirc 3$

$6 \bigcirc 3 > 6 \bigcirc 3$

$10 \bigcirc 6 > 8 \bigcirc 6$

$5 \bigcirc 4 < 5 \bigcirc 4$

$5 \bigcirc 3 < 5 \bigcirc 2$

$9 \bigcirc 3 > 9 \bigcirc 2$

$10 \bigcirc 3 > 8 \bigcirc 3$

$2 \bigcirc 5 < 2 \bigcirc 7$

6

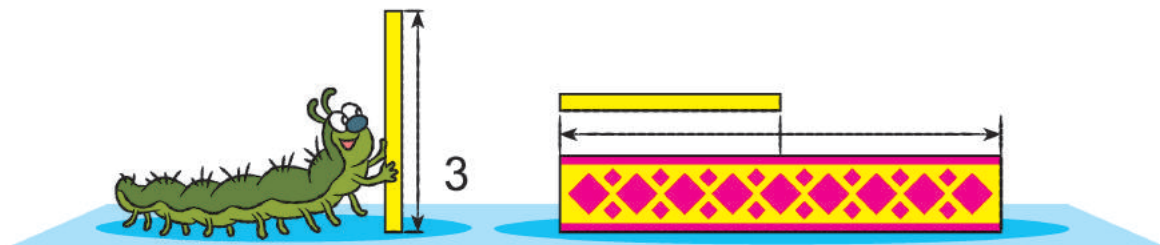
Є 5 банок місткістю 1 л кожна, 5 банок місткістю 2 л і 2 банки місткістю 3 л кожна. Треба вибрати будь-які 4 банки, щоб розлити в них 9 л води, причому банки потрібно наповнити доверху. Банки якої місткості слід узяти?

ДОСЛІДЖУЄМО ВЛАСТИВОСТІ ВЕЛИЧИН

- ціле
- частина

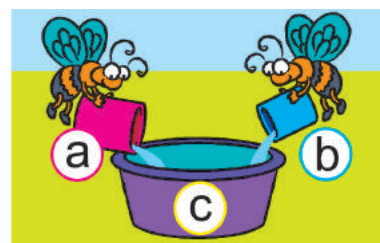
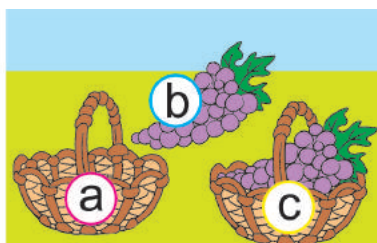
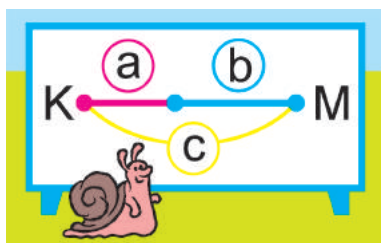
1

Поясни за малюнком, як за допомогою смужки завдовжки 3 см можна виміряти довжину закладки.

2

Розглянь кожний малюнок. З яких частин складається ціле? З яких відрізків складається цілий відрізок? Що можна сказати про його довжину; про масу кошика з виноградом; місткість посудини?

$$c = a + b$$

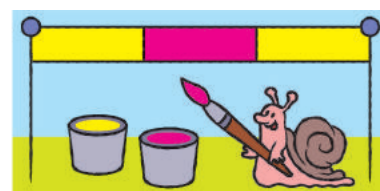
- 1) Довжина відрізка KM дорівнює сумі довжин його частин.
- 2) Маса цілого дорівнює сумі мас його частин.
- 3) Місткість великої посудини дорівнює сумі місткостей частин, що її складають.

Величина цілого дорівнює сумі величин його частин.

3

Розглянь кожний малюнок. Назви частини цілого. З чого складається величина цілого в кожному випадку?

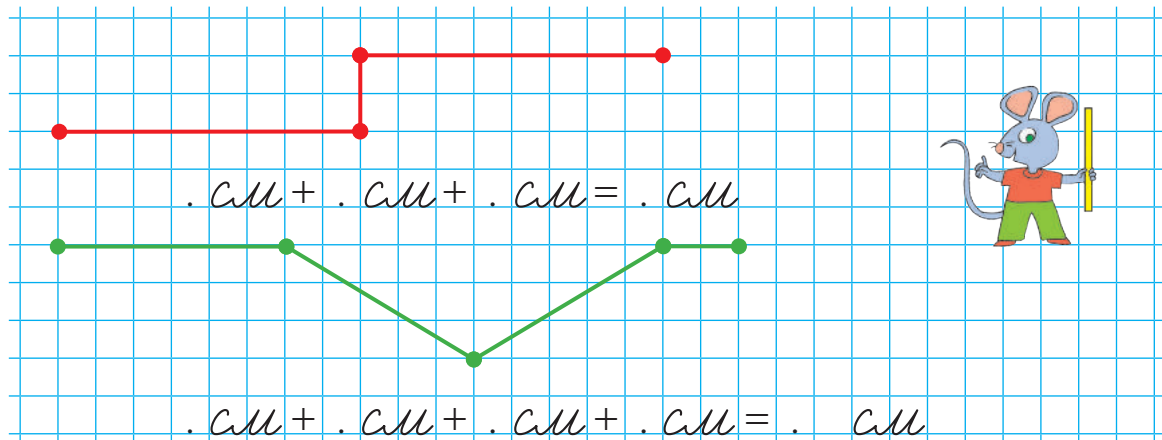

Геометрична хвилинка

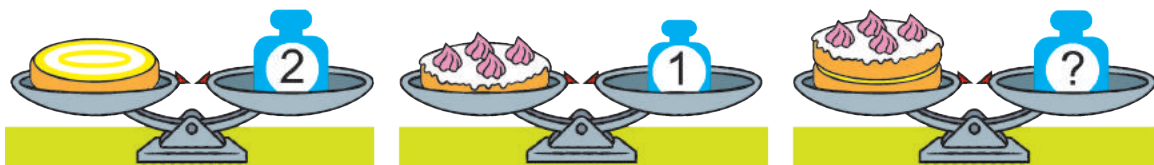
4

Визнач довжини ламаних. Запиши відповідні рівності.

5

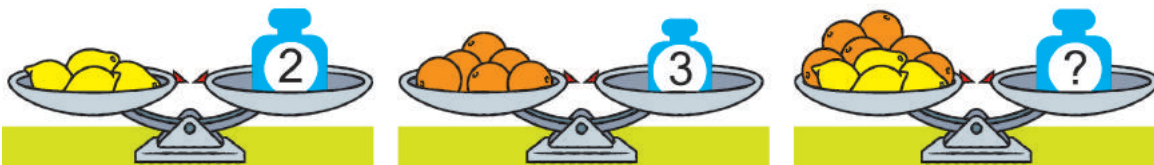
Прокоментуй ситуацію. Визнач масу цілого торта.

$$\square \text{ кг} + \square \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

6

Прокоментуй ситуацію. Визнач загальну масу фруктів.

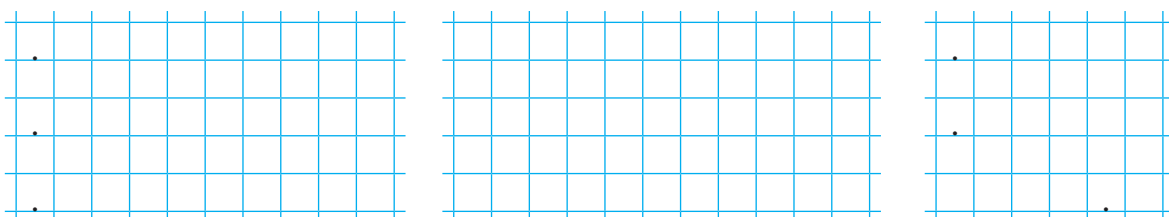

$$\square \text{ кг} + \square \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

7

Підкресли в тексті задачі ключові слова, обведи числові дані. Виконай короткий запис задачі. Розв'яжи задачу.

Господиня купила 6 кг яблук і 4 кг бананів. На скільки менше кілограмів бананів, ніж яблук, купила господиня?

ДОСЛІДЖУЄМО ЛІЧИЛЬНУ ОДИНИЦЮ — ДЕСЯТОК

- десяток
- 1 д. = 10 од.

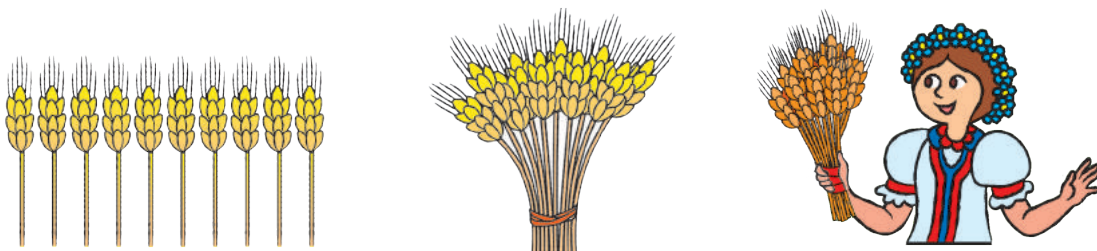
1

Поміркуй, вишень більше чи менше, ніж 10? Як дізнатися, скільки вишень, якщо вміємо лічити лише до 10? Полічи гілочки вишень. Скільки вишень на одній гілочці? Чого більше: трійок вишень чи окремих вишень?

2

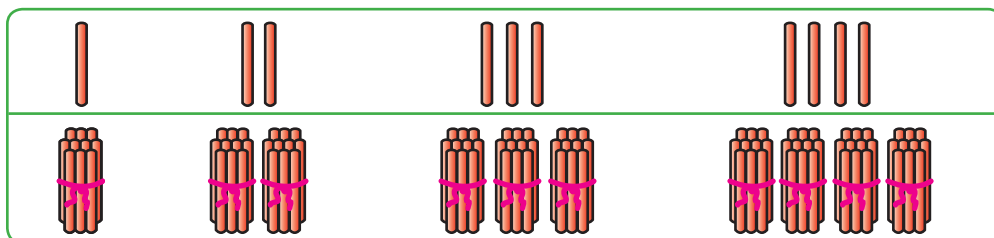
Оксана назбирала в полі цілу купу колосків. Їх потрібно їх полічити. Як полічити колоски, якщо Оксана вміє лічити лише до 10.

При лічбі предмети зручно групувати десятками.
1 **десяток** складається з 10 **одиниць**.

3

1) Полічи палички одиницями; десятками.

2) До малюнка, наведеного вище, учень зробив такий запис:

1	2	3	4
1 д.	2 д.	3 д.	4 д.

Чим відрізняються ці ряди чисел? Чим вони схожі?

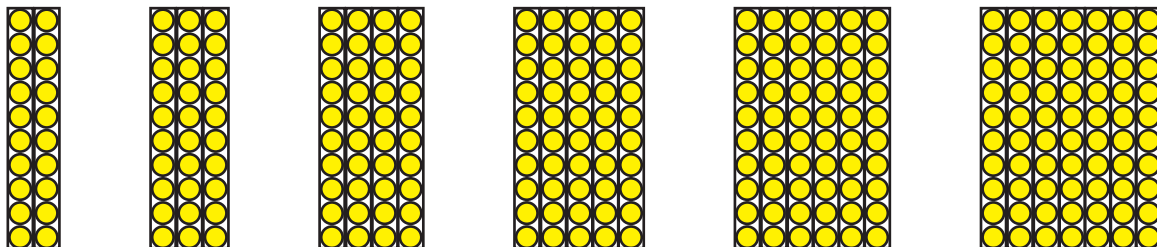

Десятками можна **лічити** предмети так само, як **одиницями**.

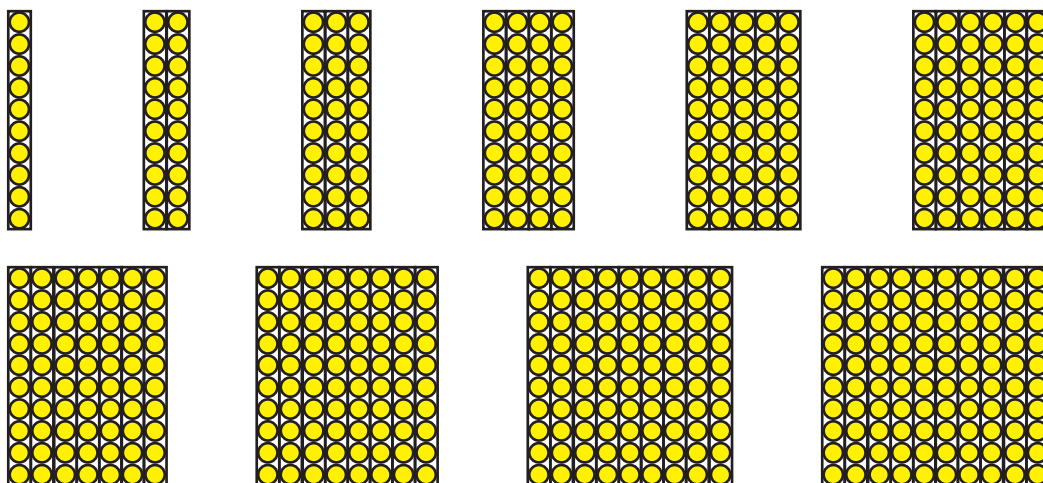
4

Обведи синім олівцем 3 десятки намистинок, зеленим — 5 десятків, жовтим — 6 десятків.

5

Полічи намистинки десятками.

10 одиниць складають 1 десяток.

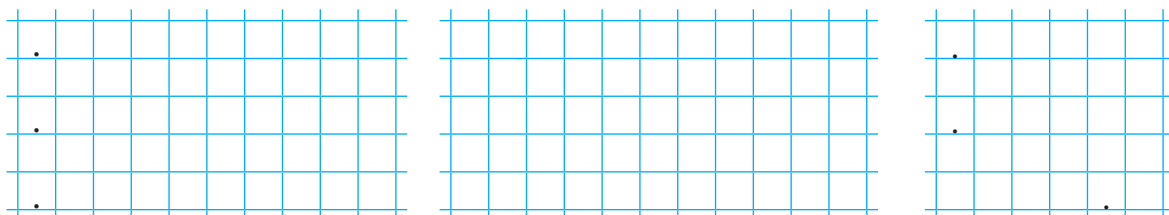
10 десятків складають 1 сотню.

В одній сотні сто одиниць.

6

Підкресли в задачі ключові слова. Обведи числові дані в кружок. Виконай короткий запис задачі. Розв'яжи задачу.

Для нової хатки бобер притягнув 8 вільхових колод, а осикових — на 6 менше. Скільки осикових колод притягнув бобер?

ЗМІСТ

Додаємо і віднімаємо число 3	2
Досліджуємо таблиці додавання і віднімання числа 3	4
Додаємо і віднімаємо числа 0, 1, 2, 3	6
Додаємо і віднімаємо числа 0, 1, 2, 3	8
Готуємося до вивчення задач	10
Додаємо і віднімаємо число 4	12
Додаємо і віднімаємо число 4	14
Знайомимось із задачею	16
Дізнаємося про складові задачі	18
Досліджуємо задачі	20
Досліджуємо таблиці додавання і віднімання числа 4	22
Додаємо і віднімаємо числа 0, 1, 2, 3, 4	24
Відкриваємо спосіб додавання та віднімання числа 5	26
Додаємо і віднімаємо число 5	28
Досліджуємо таблиці додавання і віднімання числа 5	30
Вчимося виконувати арифметичні дії з величинами	32
Додаємо і віднімаємо числа частинами. Порівнюємо величини	34
Досліджуємо таблиці додавання чисел другої п'ятірки	36
Готуємось до вивчення віднімання чисел 6, 7, 8, 9	38
Готуємось до вивчення віднімання чисел 6, 7, 8, 9	40
Складаємо короткий запис задач	42
Віднімаємо числа 6, 7, 8, 9	44
Віднімаємо числа 6, 7, 8, 9	46
Складаємо короткий запис задачі	48
Знаходимо невідомі зменшуване і від'ємник	50
Віднімаємо числа другої п'ятірки	52
Порівнюємо математичний вираз і число	54
Досліджуємо таблиці віднімання чисел другої п'ятірки	56
Порівнюємо число та математичний вираз	58
Порівнюємо математичні вирази	60
Вимірюємо маси предметів	62
Вимірюємо місткості посудин	64
Записуємо задачу коротко	66
Досліджуємо властивості величин	68
Досліджуємо лічильну одиницю — десяток	70

Навчальне видання
СКВОРЦОВА Світлана Олексіївна
ОНОПРИЄНКО Оксана Володимирівна

МАТЕМАТИКА. 1 КЛАС.
Навчальний зошит
У 4 частинах
Частина 3

Редактори *Ю. М. Миронова, Л. А. Каюда*
Технічний редактор *С. В. Яшиш*
Художник *Д. В. Ширяєв*

З питань придбання продукції
видавництва «Ранок» звертатися за тел.:
у Харкові – (057) 727-70-80, 727-70-77;
Києві – (044) 599-14-53, 377-73-23;
Вінниці – (0432) 55-61-10;
Дніпрі – (056) 785-01-74, 789-06-24;

«Книга поштою»: вул. Котельниківська, 5, Харків, 61051.
Тел. (057) 727-70-90, (067) 546-53-73.
E-mail: pochta@ranok.com.ua

T817013У. Підписано до друку 03.01.2018.
Формат 60×90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Шкільна. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 11,0.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5215 від 22.09.2016.
Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.

E-mail: office@ranok.com.ua
Тел. (057) 701-11-22, 719-48-65,
тел./факс (057) 719-58-67.

Житомирі – (067) 122-63-60;
Львові – (032) 244-14-36;
Миколаєві і Одесі – (048) 737-46-54;
Черкасах – (0472) 51-22-51;
Чернігові – (0462) 93-14-30.
E-mail: commerce@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

Папір, на якому надрукована ця книга,

безпечний для здоров'я
та повністю
переробляється

з оптимальною білізною,
рекомендованою
офтальмологами

вибілювався
без застосування
хлору

Разом дбаємо про екологію та здоров'я

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Математика. 1 клас. Навчальний зошит

Зошит є складовою навчально-методичного комплекту «Математика. 1 клас», до якого входять електронні видання:

- навчальна програма
- навчальний зошит (електронна і друкована версії)
- роздавальні матеріали для самостійної роботи учнів
- дидактичні матеріали для практичних робіт
- методичний супровід і відеокоментар для вчителя

Видання входить до комплексу для початкової школи, що бере участь у Всеукраїнському експерименті за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної освіти» на базі загальноосвітніх навчальних закладів

Комплекс для початкової школи:

- **Математика. 1 клас**
(автори С. О. Скворцова, О. В. Онопрієнко)
- **Я досліджую світ. 1 клас**
(автори Н. М. Бібік, І. О. Большакова, М. С. Пристінська)
- **Навчання грамоти. 1 клас**
(автори І. О. Большакова, М. С. Пристінська)

Долучайтеся до обговорення в групі:
Математика «Ранок». Пілот

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Інформаційні партнери проекту:
громадські організації
«Глобал Офіс» і «ЕдКемп Україна»

